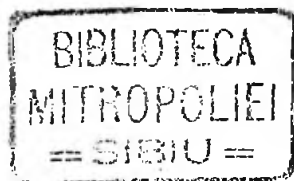

ANUARUL ACADEMIEI
TEOLOGICE ANDREIANE
Biblioteca Mitropolitană Sibiu

ACADEMIA TEOLÓGICĂ „ANDREIANĂ” ORTODOXĂ
ROMÂNĂ DIN SIBIU

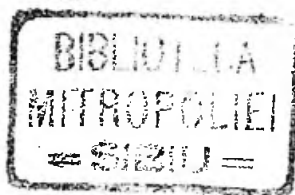
ANUARUL

X

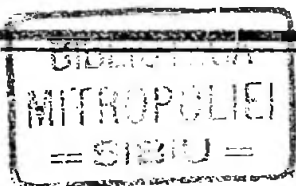
1933—1934

PUBLICAT DE

NICOLAE COLAN
RECTOR

TIPARUL TIPOGRAFIEI ARHIDIECEZANE
SIBIU, 1934

BISERICA ORTODOXĂ RUSEASCĂ

SCURTĂ OCHIRE ASUPRA ORIGINEI ȘI A VIETII SALE

Biserica rusească este o ramură a celei ortodoxe răsăritene, crescută pe trunchiul Bisericii primitive a lui Isus Hristos, care trebuia, după voința întemeietorului ei dumnezeiesc, să fie una și sobornicească pe întreg pământul. Prin urmare, zidită fiind pe temelia apostolilor și a prorocilor și răzămându-se pe Isus Hristos, ca pe piatra cea din capul unghiului, ea își derivă arborele ei genealogic neîntrerupt dela cei dintâi vestitori ai Evangheliei și își are căpetenia ei în dumnezeescul întemeetor al legăturii celei nouă între Dumnezeu și om. De aci și vine, că ea toate acele suferințe, ca și toate acele victorii și toate triumfurile, pe cari le-a câștigat credința cea adevărată începând din primele secole, le consideră de ale sale proprii; și deși mai tânără în cronologie decât surorile ei răsăritene, se fălește totuși cu aceeași origine antică și venerabilă a credinței sale.

Biserica rusească s'a născut pe vremea, când adevărul creștinesc îndurase deja aproape toate acele încercări, pe cari ursita i le-a aruncat în cale în întâile timpuri. S'a întâmplat în secolul al X-lea (a. 988), că poporul rusesc, urmând exemplul principelui său deopotrivă cu apostolii Vladimir, primi sfântul botez în valurile Dnistrului. De altfel întâile începuturi ale creștinismului datau deja de mai înainte în Rusia. Se crede, că deja cel dintâi principe rusesc Oskold, care domnia în Kiev în veacul al IX-lea, să fi fost creștin. Istoriceste este însă sigur, că bunica lui Vladimir, înțeleapta principesă Olga a primit botezul la Constantinopol în anul 955. De aceea ea se consideră a fi cea dintâi, care a plantat creștinismul pe pământul rusesc. Căci deși îndemnurile ei față de fiul ei Sviatoslaw de a se face creștin, au rămas fără rezultat, totuși exemplul ei a contribuit mult, să hotărască pe nepotul ei Vladimir, să primească creștinismul din izvorul cel curat al Bisericii răsăritene.

Se vorbia mult în vremea aceea, că Marele principe rusesc, desgustat de păgânismul său, are intenția să întreprindă o schimbare a credinței în împărăția sa. De aceea trimiseră multe popoare vecine delegații lor la Vladimir cu scopul ca să-l câștige pentru credința lor. Insuși Mohamedanii, precum și Iudeii, nu pierduseră prilejul de a încerca să intereseze pe principele păgân pentru religiunea lor. Însă marele principe nu se hotărâse încă, spre a se desface de păgânism. Atunci apărui înaintea lui un misionar grec, care a reușit în curând, să câștige, prin predica sa, inima principelui păgân pentru credința cea adevărată. Totuși nu se încrezu înțeleptul Vladimir nici în elocința acestui om, și chemând la sine pe sfetnicii săi le făcu propunerea să aleagă din diferitele Confesiuni. Aceștia hotărâră unanim, să nu primească nici una nici alta dintre credințe, mai înainte de ce s'ar convinge prin bărbați anume aleși spre acest scop la fața locului despre superioritatea uneia față de celelalte. Trimișii se întoarseră curând, după ce cercetaseră Bisericele din Germania, din Bulgaria și din Grecia. De cele două dinfăi ei au rămas nemulțumiți, din contră însă ei au fost încântați de pompa și de demnitatea serviciului divin grecesc. Ei credeau, istorisiră ei, că se găsesc printre îngeri în cer, în timp ce asistau la sf. liturgie în biserica Sfintei Sofii. „Dacă credința Grecilor n'ar fi fost cea mai bună, adaosera cei mai bătrâni, ea n'ar fi fost mărturisită de către înțeleapta Principesa Olga“. Acest cuvânt decise alegerea, Biserica grecească trebuia să ajungă Maica bisericii rusești.

Biserica rusească a fost la început privită ca o filială a bisericii grecești. Dela Constantinopole i-au fost trimiși cei dintâi episcopi și cei dintâi preoți. Administrația afacerilor bisericești, ca și însuși păstorirea sufletelor, a fost în Rusia vreme mai îndelungată în mâinile Grecilor. Unii dintre acești bărbați venerabili luară asupra lor cu bucurie și cu însuflețire slujba apostolească în această țară străină și semibarbară, și în scurtă vreme, lumina creștinismului a alungat întunerecul păgânismului. Mai rămasera încă de sigur ici și colo pe pământul rusesc oarecari seminții, cari așteptară încă câțeva vreme pe vestitorii credinței creștine; dar în curând veni și la ele chemarea cerească, căreia îi urma. Și așa putea deja în veacul al XII-lea să se numească întreagă împărăția rusească

un Stat creștin. Cu păgânismul a dispărut barbaria moravurilor, care trebuia să facă loc culturii, acestei însoțitoare nedespărțite a creștinismului.

Lucru destul de curios, că și în Rusia ca și în alte părți, cele dintâi raze ale culturii au răsărit mai întâiu din azilele creștinismului celui mai adânc simțit, din mănăstiri, răspândindu-se asupra poporului de curând creștinat. Cei dintâi istorici, ca Nestor, cei dintâi oratori, ca Ciril, episcop de Turow, cei dintâi învățați mai ales au fost și în Rusia fie înșiși călugări, sau cel puțin au fost creștini și și-au făcut studiile lor în școlile mănăstirești. Viața mănăstirească a fost în Rusia la început foarte aspră. Cel dintâu care a adus aci aceasta viață din Grecia a fost Sfântul Antonie, de origine din Rusia-Mică. Insuflețit de disciplina cea aspră și de modul de viață al călugărilor de pe muntele Atos, veni în ținutul Kievului, și aci își săpa pe o colină o peșteră, în care s'a închis. Curând exemplului lui urmau mulți alții, și astfel s'a întemeiat o sihăstrie, din care au ieșit mulți bărbați, ajunși renumiți prin viața lor sfântă, între alții și sfântul Teodosie, întemeietorul vieții chinovilice în mănăstirile rusești. Amândoi acești bărbați au trăit și au lucrat spre cea mai mare slavă a lui Dumnezeu în veacul al XI-lea, și se consideră de întemeietorii renumitei mănăstiri din Kiev (Pecerskaia Laura). Acolo se pot vedea până astăzi nenumărate peșteri și capele subterane, unde se odihnesc osămintele multor oameni plăcuți lui Dumnezeu. Oamenii cucernici merg în pelerinaj până în ziua de azi la aceste locuri de renunțare creștinească, în număr mare, spre a se edifica în aceste centre de sfințenie și spre a atinge cu venerație multele moaște neputrezite.

Mai mult de două veacuri a înflorit creștinismul fără a fi fost turburat pe pământul rusesc. Civilizația propăși considerabil și Rusia acelor timpuri nu era departe, de a întrece în cultură pe vecinii ei apuseni. Însă atunci veni deodată o lovitură neîndurătoare, care innăbuși în germenul ei înflorirea plâpândă a vieții celei noi și în felul acesta înlătură pentru multe veacuri progresele viitoare ale civilizațiunii. În anul 1236 tăbări Principele Tatarilor Batii asupra Rusiei cu o ceată puternică compusă din mai mulți de o jumătate de milion de oșteni sălbatici din Azia, și pustii în câțiva ani aproape întreg imperiul rusesc,

în vreme ce orașele și satele le făcu în cenușe, pe principii și pe preoți îi chinui până la moarte, și mare mulțime de cetățeni și de țărani fură târați cu sine în captivitate. Rusia a fost silită să plătească tribut, și în schimb primi dreptul de a fi cărmuită de principii proprii. Cu toate acestea acest drept aceștia din urmă l-au plătit scump; mulți dintre ei și-au pierdut viața în schimb, și întotdeauna ajungeau la rangul de mare principe al Rusiei numai prin rușine și prin înjosire în fața chanilor tătari. Natural nu lipseau nici de aceia, cari preferau moartea creștinească favoarei Mongolilor păgâni. În aceasta privință s'au făcut renumiți mai ales Principele de Cernigow Mihail cu boierul său Teodor și Principele de Rjazan, Roman, cari au murit moarte de martiri în ordă, pentru că și-au îngăduit să apere cu toată hotărârea credința creștinească în fața Chanilor. Biserica rusească i-a declarat pe toți trei pentru această statornicie în credință de Sf. Martiri și îi glorifică ca atari până în ziua de astăzi.

Altcum, cu excepția unor asemenea cazuri, Biserica în Rusia n'a avut să sufere mult în interiorul ei din partea acestor barbari. Nu numai învățătura ei, ci și organizația ei au rămas neatinse de către aceste horde sălbatice. Dimpotrivă, noi vedem pe acești cuceritori îngrozitori dovedind cea mai înaltă considerație față de Biserica creștină, vedem pe unii Chani cerând și primind ajutorul ei. Așa Alexie, mitropolitul Moscovei se bucura de mare cinste înaintea Chanului hordei de aur, pentru că acest om sfânt a tămăduit pe Țarina tatară într'un mod minunat.

În mijlocul acestor suferințe (1240) a fost câștigată o mare învingere, de către marele principe al Nowgorodului Alexandru, în favoarea credinței ortodoxe, pe țărmurii Nevei, asupra Suedezilor, cari, îndemnați de Papa, au încercat să cucerească cu putere armată Rusia pentru Biserica romană. Tot așa de fericit a lovit eroul dela Neva și pe Cavalerii Sabiei, cari au atacat pe neașteptate, având acelaș scop, orașele Pskow și Isborsk.

N'au lipsit nici eroii mari ai virtuții creștine cari prin zelul lor pentru Biserică au dovedit și patriei un serviciu esențial. Numele mitropoliților Petru, Alexie și Iona, dintre cari cel dintâi a vestit de mai înainte mărirea viitoare a Moscovei, care atunci era încă un orășel neînsemnat, cel de al doilea, prin vindecarea minunată a soției Chanului tatar Tchanibeck, a câștigat mare

favoare pentru Biserică și pentru popor, cel de al treilea a fost o adevărată mângăiere a patriei sale în zilele de nenorocire, se preamăresc în întreaga Rusia cu adâncă venerație. În această perioadă cade și întemeierea renumitei mănăstiri a Sfintei Treimi de lângă Moscova de către Sfântul Sergiu, care avea să ajungă pentru vechea capitală a Rusiei un adevărat paladiu, deoarece nu odată s'a dovedit ca loc de apărare a neatârnării politice a împărăției rusești. De aci se explică acea ardoare, cu care cei cucernici, de sus și de jos, aleargă, din toate laturile nemărginitei împărății ortodoxe, la acest locaș sfințit de odihnă al marelui om al lui Dumnezeu, spre a înălța aci rugăciuni către Dumnezeu, atât pentru bunăstarea patriei, cât și pentru mântuirea proprie.

În chipul acesta Biserica rusească, deși în ce privește viața ei externă apăsată și umilită, a păstrat totuși puterea ei launtrică fără întrerupere. Ce este mai mult, aceasta subjugare și aceste suferințe au oțelit tăria ei în credință și au împrumutat vieții ei spirituale puteri noi.

Încercarea aruncată de soartă prin impunerea jugului Tatarilor asupra Bisericii rusești a fost neîndurătoare și îndelungată, însă fiindcă a fost suportată cu o răbdare vrednică de admirație și cu o încredere statornică în ajutorul lui Dumnezeu, la urmă a rezultat și mântuirea glorioasă de sub el. Marele principe Dimitrie, numit Donscoy, din cauza învingerii strălucite, pe care a câștigat-o asupra Tatarilor în anul 1380 pentru prima oară după o îndelungată robie lângă țărmurii Donului, și pe urmă în anul 1550 Țarul și Marele Principe al tuturor Rușilor Ioan IV, au îndeplinit aceasta liberare și chiar pe domnitorii de odinioară i-au făcut robi ai lor.

Aceasta independență politică cucerită din nou a adus cu sine în curând și independența Bisericii rusești de patriarhatul din Constantinopol. Motivele spre realizarea acestei neatârnări au fost prea însemnate, decât ca îndată după scuturarea jugului tataresc să nu se cugete lumea la ea. Afară de întinderea repede a împărăției rusești, care sub cei doi Ioani, sub I, și al III-lea, a trecut granița Europei și s'a lărgit departe spre Răsărit și spre Nord, în urma cărei împrejurări administrația Bisericii de către Bizanț s'a îngreuiat peste măsură de mult, afară de acest fapt veni și nenorocirea asupra împărăției grecești, de

vreme ce în anul 1453 a fost subjugată și totodată am putea zice nimicită de către Turci. Strălucirea și puterea Bisericii grecești s'au dus, au apus; ea n'a fost numai în situația ei exterioară împresurată și aservită, ci a fost contestată și stânjenită și în credința ei. Biserica rusească privea cuprinsă de durere, cum Mohamedanismul se întindea din ce în ce tot mai mult, în ce mod coreligionarii lor nenorociți erau siliți sau să se lapede de credința lor creștinească, sau să moară. Spre a grăbi într'ajutorul frașilor lor, Rușii încă nu erau în stare. Propriile lor rane sângerau încă mult prea mult, decât ca ei să se poată gândi la apucarea armelor pentru apărarea credinței ortodoxe în Grecia, și așa nu le rămase Rușilor altceva de făcut, decât tocmai a forma aceasta credință în ea însăși și a împrumuta Bisericii lor o putere și o însemnătate mai înaltă. Cu această intențiune s'a întors marele principe Teodor în anul 1588 către Patriarhul din Constantinopole, pentruca în numele întregului cler rusesc și în numele poporului să-l înduplece a-și da consimțământul pentru instituirea unui patriarh independent în Rusia.

Aceasta întrebare era nouă și neprevăzută în jurisprudența Bisericii. Cele cinci scaune patriarhale deja existente fură stabilite de sinoadele ecumenice. A supune însă crearea unui nou patriarh deciziunii unui conciliu, era aproape cu neputință, fiindcă pe vremea aceasta Biserica romană întrerupsese orice comunicare legală cu biserica răsăriteană și era dușmănește pornită împotriva ei. Cu toate acestea situația era prea serioasă, decât să nu se cugete lumea la niște mijloace, în ce mod s'ar putea înlătura acest neajuns. După demersuri prealabile la cei trei patriarhi ortodocși, cei din Ierusalim, din Alexandria și din Antiohia, s'a ajuns la hotărîrea că, dacă sinoadele generale au stabilit numai cinci Patriarhi, prin aceasta ei n'au fixat câtuși de puțin, că acest număr ar fi neapărat necesar și că el n'ar putea fi trecut.

Căci nu era nici în sentimentul Bisericii, nici în caracterul ei specific motiv pentru a se sancționa o centralizare universală în organizația bisericească. Dimpotrivă, precum pe timpul Apostolilor fiecare biserică își administra ea de ea afacerile ei proprii, aceasta datină a rămas și mai târziu în Biserică; ba chiar în sinoadele generale unele scaune episcopale au fost puse sub jurisdicție proprie. Bazându-se pe această

combinație, cei patru patriarhi hotărîră, că un al cincilea patriarh poate, fără doar și poate, fi instituit, și că prin aceasta unirea Bisericii rusești cu cea grecească pe de-o parte, ca și cu cea universală ortodoxă pe de alta, nu se vatămă cătuși de puțin.

În chipul acesta s'a produs o perioadă nouă pentru Biserica rusească. Dela originea ei administrată de mitropoliți în afârnare de patriarhatul de Constantinopole începî ea acum o nouă viață sub patriarhul propriu neatârnat, care își avea reședința sa în Moscova. Viața bisericească a câștigat foarte mult prin aceasta schimbare a organizației bisericești. S'a produs în curînd o neobișnuită activitate în toate ramurile administrației bisericești. Instrucțiunea publică și misiunea luată un nou avînt; se iviră predicatori elocvenți, ca Simon Polofki, și scriitori renumiți, ca b. o. Sfîntul Dimitrie, mitropolitul Rostovului. Cea mai strălucitoare perioadă a patriarhatului în Rusia a fost sub patriarhul Nikon (1652—1657). Acest om genial a reușit în multe lucruri, ceea ce îi face cea mai mare cinste. Prin îmbunătățirea rînduielilor și a cărților bisericești mai ales, cari în decursul epocii nefericite a stăpînirii Tătarilor au fost desfigurate prin neglijența transcriere și prin neștiința scriitorilor, a făcut el un serviciu mare Bisericii rusești.

Dar tocmai această glorie și înalta încredere, de care se bucura el, la țarul Alexie Mihailovici, i-a atras mulți dușmani, așa încît la urmă a fost osîndit și a murit în exil.

Acest patriarh a fost în mod nevinovat și piatra de poticnire pentru cei dintîi separatiști în Biserica rusească, cari se răsvrătiră împotriva îmbunătățirilor făcute de el în cărțile bisericești, de vreme ce ei editară cărțile vechi desfigurate drept autentice și sfinte și credința lor în aceste cărți o numiau credința cea veche și vrednică de respect, pentru ceea ce ei s'au și numit până astăzi Staroverți sau credincioși vechi.

O epocă deosebită în perioada patriarhatului rusesc constituie introducerea violentă a unirii romane în Rusia sudică. Iezuiții tulburați prin înălțarea patriarhatului independent în Moscova, puseră toată arta lor în mișcare, spre a însufleți din nou nădejile lor, acum amenințate, cu privire la cucerirea Rusiei pentru Roma și spre a înăbuși pe cât se poate puterea de curînd născută a Bisericii rusești și a o paraliza. Cel mai bun

mijloc spre acest scop îl găsiră ei curând în gelozia politică a regelui polon Sigismund contra Rusiei din cauza posesiunii Rusiei-Mici. Această țară a Cazacilor, fiind când independentă, când stând sub suveranitatea Rușilor, a Polonilor sau a Turcilor înclina în sfârșit energic spre Rusia, cu care ea sta în cea mai apropiată înrudită religioasă. N'a fost lucru greu pentru lezuifi, să convingă pe regele Sigismund, că numai prin legătura confesională ar putea lega această regiune bogată cu Polonia; deoarece însă scopul sfințește mijloacele, s'a făcut tot ce a stat în putință, ceea ce au fost în stare să născocoască lezuifi, spre a introduce unirea cu Roma în provinciile polone de ritul rusc. N'a existat nici o brutalitate, care să nu fi fost utilizată în vederea acestui scop.

Bătăjocura, înjosirea, până și cele mai cumplite scene ale martirajului fură aplicate, pentru a trece pe Ruși la papalitate. Sângele a curs în așa măsură, cum poate numai în decursul celor mai crâncene persecuții ale creștinismului în primele secole. În timpul acela se ridicară Patriarhii rusești ca protectorii curagioși ai coreligionarilor pătimitori. Incetul cu incetul le reuși, să aducă sub jurisdicțiunea lor Rusia sudică și în felul acesta să pună o stavilă puternică împotriva lățirii unirii romane. Înșelați în speranțele lor la izbândă pe această cale, trecură lezuifi la machinațiile politice și pătrunseră cu falsul lor Dimitrie în Moscova, unde crezură câțva timp să serbeze biruința lor. Dar statornicia poporului rusc și patriotismul unui Minin și al unui Poscharski mântuiră atât independența politică, cât și cea bisericească a patriei.

Perioada patriarhatului în Biserica rusească n'a dăinuit mult timp. Deja sub Petru cel Mare, așadar după curgerea a 130 de ani dela întemeierea patriarhatului, acesta a fost înlocuit prin o nouă formă de administrație bisericească. După moartea patriarhului Hadrian în anul 1700 scaunul patriarhal a rămas câțva timp neocupat. Cu ocazia reformelor generale, cari sub sceptrul puternic al genialului monarh se întindeau asupra tuturor resorturilor vieții de stat, lumea s'a oprit la ideea, nu cumva în împărăția deșteptată la o nouă viață ar avea și organizația bisericească nevoie de o schimbare. Relațiile de altă dată ale patriarhilor către Țar, mai ales cum erau ele pe timpul bunicului lui Petru cel Mare, al blândului Țar Mihail Teodorovici,

al cărui tată funcționa ca patriarh sub numele de Filaret în decursul domniei sale, și chiar prin acest fapt exercita o influență prea mare chiar asupra cârmuirii Țarului, nu se mai potriveau cu noile împrejurări. Petru cel Mare avusese de luptat prea mult cu prejudecățile naționale și trebuia cu tot dreptul să se teamă că va întâlni în persoana patriarhului o piedică puternică pentru reformele urmărite de el. Acest domnitor iubea prea mult poporul său, spre a nu se cugeta la mijloacele de a-l cruța pe cât e numai cu puțință și de a-l îmblânzi. Să facă un pas puternic în reforma organizației bisericești, nu-i îngăduia simțul său cucernic. Căci, deși domnitor laic absolut preste imperiul său, nutria în sufletul său o considerație prea mare față de Biserică, decât să-i octroieze o organizație nouă din putere proprie. De aceea se adresă el mai întâi de toate către patriarhii orientali, spre a lua sfatul lor și ajutorul lor în această afacere însemnată. Reforma propusă se reducea la aceea, ca puterea bisericească cea mai înaltă, în loc să fie concentrată într-o singură persoană, trebuia transpusă unui sinod compus din anumiți demnitari bisericești. Ideea era în ea înșasi nouă, deși necanonică. Căci înlocuirea unui patriarh prin sinod a fost prescrisă până și de sinoadele ecumenice, firește pentru cazul, dacă după moartea patriarhului nu s'a ales altul îndată. În cazul de față era vorba despre aceea, dacă acest sinod, care exista în virtutea legii în decursul interregnelui bisericesc, trebuia să devie și permanent. Patriarhii orientali și împreună cu ei întreg clerul Bisericii răsăritene hotărâra această întrebare în mod afirmativ și așa s'a născut forma cea nouă în administrația Bisericii rusești. Sinodul cel nou, trebuia conform orânduirilor Bisericii răsăritene universale, să intre în toate drepturile patriarhului, să ia și titlul aceluias de „sfânt“, și astfel să conducă cu totul independent, ca și mai înainte, Biserica rusească. Sfântul Sinod Conducător trebuia la început să constea din 12 membrii, printre cari 4 arhiepiscopi, 6 arhimandriți și 2 protopopi, sub prezidența mitropolitului din Sf. Petersburg, unde el își avea și reședința lui statornică. El administrează toate afacerile bisericești și nu stă sub nici un control lumesc, afară de cel al împăratului, căruia îi dă socoteală în fiecare an printr'un Procurator laic anume instituit spre acest scop.

Aceasta nouă formă a organizației bisericești n'a adus nici o pagubă ființei Bisericii. Din contră, existența timp de 150 de ani a acesteia a dovedit în modul cel mai clar, că privirea genială a lui Petru cel Mare nu s'a înșelat, în timp ce reorganizarea vieții bisericești în imperiul său în loc s'o dea unei persoane a încredințat-o unui anumit număr de demnitari învățați și luminați. Sub egida Sfântului Sinod s'a deșteptat acea activitate febrilă în toate ramurile administrației bisericești, ale cărei roade binefăcătoare le gusta din belșug. S'au înființat în curând peste tot locul institutele teologice mai superioare, cari au dăruit de atunci încoace nenumărați slujitori vrednici Bisericii. Literatura teologică a luat un avânt mare și educația tinerimii a câștigat cea mai bună garanție a progreselor ei celor adevărate în cei mai capabili învățători de religieune.

Situația actuală a Bisericii rusești scoate la iveală 54.000.000 suflete, cari mărturisesc credința ortodoxă. Intreagă biserica este împărțită în 58 de eparhii, dintre care fiecare stă sub conducerea unui episcop. Episcopii se împart, conform cu rangul eparhiilor administrate de ei, în trei clase. Cei din clasa întâi se numesc mitropoliți, atari există numai trei în toată Rusia, adică în Kiev, în Moscova și în St. Petersburg, cei din clasa a doua au titlul de arhiepiscopi, și cei din clasa a treia sunt episcopi obicinuiți. Afară de aceea mai există încă și așanumiții episcopi-vicari sau episcopi-sufragani, cari sunt alăturați ca ajutoare episcopilor de căpetenie în eparhiile cele mai mult împopulate. Fiecare dintre episcopi are sub sine un Consistorium, care constă din preoți aleși și poartă grijă de afacerile curgătoare ale administrației eparhiale.

Intreg clerul în Rusia se desface în două clase — în cler mănăstiresc și în cler de mir — popular numit clerul negru și clerul alb. Clerul mănăstiresc sau călugărismul are privilegiul să dea Bisericii pe cei mai înalți demnitari. Prima treaptă este preot-monah (ieromonah), apoi arhimandrit, sau stareț al unei mănăstiri, adeseori numai nominal, și în sfârșit episcop. Preoțimea de mir are numai două trepte, dintre cari fiecare se împarte în trei ranguri. Prima treaptă este diaconatul, cu rangul de subdiacon (ὁποδιακονος), diacon și protodiacon; a doua — presbiteratul, — cu rangurile de preot, protopop sau protoiereu, și protopresbiter sau preot superior. În acest din urmă rang

este de obicei duhovnicul împăratului. Clerul celalalt se compune din psalmiști, din cântăreți și din paraclisieri, cari de altfel nu primesc hirotonire, ei sunt instituți în slujbele lor numai printr'o binecuvântare.

Călugărismul în Rusia se întemeiază pe unicul principiu, că există suflete și caractere, pentru cari viața singuratică și contemplativă li se impune de sus ca o chemare deosebită. De aceea mănăstirile rusești se deosebesc puțin unele de altele și exclud varietatea ordurilor monahale. Ele se împart, ce e drept, în trei clase, însă aceasta privește mai mult împrejurările lor externe, decât viața internă sau formele acestora. Altcum există și în Rusia mănăstiri, cari se disting prin asprimea deosebită a regulilor lor. La această clasă aparțin așa numitele mănăstiri de eremiți sau sihăstriile. Dar întreaga înrăurire a acestor mănăstiri rareori trece dincolo de zidurile lor. Cele mai renumite mănăstiri în Rusia, numite Laure, sunt mănăstirea catacombelor în Kiew și Laura Sfintei Treimi lângă Moscova, unde se odihnesc osemintele Sfântului Sergie, Laura Sfântului Alexandru Newsky în St. Petersburg este egală în rang și însemnătate cu cele două dintâi, însă nu se bucură nici de cum de aceeași venerație din partea poporului rusesc, ca lavra din Kiew și cea a lui Sergie din Moscova.

Viața bisericească a poporului rusesc este în genere admirată de către toți aceia, cari pentru prima oară au avut ocaziunea s'o observe din apropiere. Pietatea adâncă și predilecția intimă pentru toate lucrurile bisericești se manifestă la fiecare pas pe pământul sfânt al Rusiei. Deja multele biserici, cari cu vârfurile lor aurite și cu cupolele lor se înalță deasupra fiecărui oraș, dau despre aceasta mărturia cea mai strălucită. Dacă însă privește cineva toate acele bogății în interiorul aproape al fiecăreia din aceste biserici, pe cari evlavia ortodocșilor atât de darnic le varsă pe altarele lui Dumnezeu, atunci se va întreba involuntar, ce îndeamnă oare pe toți acești oameni, atât pe cei bogați, cât și pe cei săraci, să jefiască pe altarele lui Dumnezeu atât de bucuroși și atât de vesel, bunurile lor pământești, dela cari ei ar putea avea plăcerea și confortul vieții? Vanitatea nu, căci numele donatorului nu strălucește pe aceste daruri, el rămâne adeseori necunoscut. Este desigur acel simțământ al inimii, cu care noi jefim atât de bucuroși și atât de

veseli plăcerea noastră înaintea Aceluia, pe care noi îl iubim intim și îl adorăm profund. Acest simțământ se manifestă de obicei cu mai multă căldură și mai clar acolo, unde inima este încă nevinovată ca la copii, și omul se alipește cu trup și suflet de bunul său cel mai înalt.

Rusul, dacă inima îi este plină, nu se poate închide în sine însuși, este împotriva firei sale, să se adâncească în considerațiuni sau în simțeminte; el trebuie să se manifeste, simțemintele lui cer o exprimare.

În asemenea cazuri el cade în genunchi, sau își încovoie capul său descoperit înaintea celuiia, care îi insuflă stimă și respect. Chiar și în cazuri, când el este intim mișcat, mai curând cântă, sau plânge cu glas tare, decât ca să se lase făcut în sama simțămintelor sale.

Cu aceste aptitudini caracteristice ale poporului rusesc stă în cea mai desăvârșită concordanță forma vieții bisericești. Biserica ortodoxă procură acestor simțeminte toate mijloacele și prilejurile, spre a fi exprimate din abundență. Bisericile ei stau deschise de mai multe ori la zi creștinului evlavios, și ori de câteori intră în ele, află serviciu dumnezeesc, săvârșindu-se, când mai simplu, când mai solemn. Deja la revărsatul zorilor răsună clopotul din turnul Bisericii, spre a invita pe credincioși la rugăciunile dimineții. Câteva ore mai târziu ea adună pe fiii săi la gustarea împărtășaniei sau cel puțin la participarea cucernică la sărbătoarea acestei taine. După amiază se citesc rugăciunile de seară, și spre seară, în preziua sărbătorilor celor mari, se săvârșește serviciu divin nocturn spre glorificarea celui sărbătorit și spre demna pregătire în vederea sărbătoririi. Aceste servicii dumnezești se serbează când solemn, când în taină, când în ton vesel, când în ton melancolic, conform cu însemnătatea întâmplărilor, cari dau prilej la ele.

La sărbătorile principale ale Bisericii rusești aparțin zilele de amintire de întâmplările mari din viața Domnului Nostru Isus Hristos și din cea a Sfintei Fecioare Maria. Atari sărbători sunt într'un an douăsprezece. În a doua categorie a sărbătorilor bisericești cad zilele unor sfinți mari ai lui Dumnezeu, cum sunt Apostolii și Făcătorii de minuni; categoria a treia o umple Sfinții mai puțin însemnați și Martirii. La sărbătorile bisericești se țin și zilele nașterii și zilele numelui membrilor

familiei imperiale, precum și zilele urcării pe tron și cea a încoronării împăratului.

Toate aceste sărbători se serbează cu mai multă sau cu mai puțină solemnitate în Biserică; însă nici una din toate celelalte nu se aseamănă în aceasta privință cu sărbătoarea Paștilor. Un predicator francez a crezut că nu poate da comunității sale o mai bună noțiune despre solemnitatea cuvenită a Paștilor, decât dacă, pe lângă un îndem al ascultătorilor săi la sărbătorirea demnă a acestei zile, îi îndrumă tocmai spre îndepărtatul Nord, unde întreg poporul creștin la aceasta sărbătoare se transformă într-o familie iubitoare și salută printr-o îmbrățișare reciprocă bucuria învierii lui Hristos.

Această solemnitate este demnă de o descriere mai cuprinzătoare. După încheierea postului de patruzeci de zile Biserica se pregătește pentru serbarea demnă a Paștilor prin următoarele șase zile din săptămâna Patimilor. Serviciile divine lungi ale acestei săptămâni cari se repețesc de trei ori pe zi, în care în decursul celor dintâi trei zile cele patru Evanghelii se citesc în întregime în biserică, se încheie cu înduioșătoarea noapte a Patimilor din Vinerea cea mare și cu mișcătoarea procesiune, care amintește atât de viu înmormântarea lui Hristos, în noaptea Sâmbetei celei Mari. În această zi Liturgia se săvârșește în orele de amiază și se vestește deja în Evanghelia de rând bucuria cea mare a învierii lui Hristos, de nimeni bănuită la timpul său. Biserica voiește și în acest caz să imiteze cu fidelitate timpul de atunci și rămâne de aceea încă în plin post până în marea noapte de Duminecă, când îngerii în vestimente strălucitoare și cu fața fulgerătoare de bucurie trebuiau să vestească această desfătare mare în faptul zilei celor dintâi femei mirositoare, cari cercetară mormântul gol deja al lui Hristos.

Intr'aceea se fac toate pregătirile deja înspre seară alături prin case cât și pe strade în vederea sfintei și radioasei nopți. Fiecare om, chiar cel mai sărac, îmbracă haina sa cea mai de sărbătoare, își împodobește și curățește casa, ca și în așteptarea unei vizite înalte, de care într'adevăr și are parte în persoana preoților cu icoana învierii și cu cântările solemne de Paști. Puțin timp înainte de miezul nopții strălucesc turnurile înalte ale templelor, ca și stradele, de focul iluminăției. Poporul aleargă din toate părțile călduri-călduri la biserici, cari

într'această noapte nu sunt destul de mari spre a cuprinde pe toți credincioșii. Mulți s'adună încă de seara în biserică și în așteptarea momentului solemn al vestirii în miez de noapte al învierii lui Hristos, ascultă cu evlavie citirea istoriei apostolilor, care de obicei se face de cineva. În Petersburg puțin înainte de miezul nopții, după obiceiul de acolo, se descarcă salve de tunuri. Când bate ora 12 răsună d'odată toate clopotele tuturor bisericilor din oraș, ceea ce mai ales în Moscova trebuie să fie foarte înălțător.

Să intrăm acum într'una din bisericile parohiale, care, ca și celelalte, este plină de lume până la înăbușire. Aici ascultăm încă accentele triste ale canonului Paștilor ca pe ultimul ecou al întristării adânci din ziua anterioară asupra morții Aceluia, care trebuia să fie mângăierea lui Israil și nădejdea poporului lăncezind în robie. Însă nu ține mult timp, până când sfintele uși, cari conduc la altar, se deschid și întreg clerul în odăjdii sărbătorești cu sf. cruce în mână și cu icoana Învierii lui Hristos și cu Evanghelia la piept intră în biserică în cântări solemne. Într'un moment se aprind nenumăratele lumânări în mâinile celor de față, și în mijlocul acestei iluminări, am putea zice vii, pornește procesiunea, prapuriu înainte, ieșind din biserică, merge împrejurul bisericii dela Apus spre Răsărit, de vreme ce printr'aceasta ea salută în mod simbolic în cel înviat soarele dreptății dela Răsărit, și se oprește, ajungând la intrarea principală, stând afară, căci ușile intrării într'acestea au fost închise. Acum se simbolizează arătarea lui Hristos înaintea ucenicilor săi prin ușile încuiate. Pușinii rămași în Biserică aud de afară cele dintâi sunete ale cântării de bucurie: „Hristos a înviat din morți și celor din mormânturi viață le-a dăruit“. La cel dintâi răsunet al acestei solii vesele se deschid iarăși ușile bisericii și întreagă procesiunea intră în biserică cu aceeași cântare, unde se începe îndată serviciul dumnezeesc sărbătorec. Utrenia din săptămâna Paștilor constă din cântări de tot vesele, cari au ieșit din condeiul inspirat al Sf. Ioan Damascen. În aceste cântări se face amintire adeseori de Pasca din Vechiul Testament, în timp ce pe lângă aceasta se înalță toate preferințele Paștilor noastre celor adevărate. Deosebit de mișcătoare este preamărirea Paștilor legăturii celei noi în cea din urmă cântare la sfârșitul utreniei, unde se face învițarea solemnă

către toți creștinii din partea bisericii, ca pentru învierea lui Hristos să ierte toate unii altora și unii pe alții cu dragoste frățască îmbrățișând să intoneze cântarea sărbătorii: „Hristos a înviat din morți și celor din mormânturi viață le-a dăruit”.

Și spre a da acestei înviări mai multă fârie, întreg clerul în acest moment iese din altar cu sf. cruce, cu Evanghelia și cu icoana învierii în fața poporului, și toți se apropie cu adânc respect de aceste sfinte insignii ale creștinismului, spre a le săruta cu evlavie. La salutarea preotului: „Hristos a înviat”, răspunde fiecare din cei cari se apropie vesel: „Adevărat a înviat” și primește într’aceea o sărutare creștinească din partea preotului. Acesta este cel dintâi semnal pentru salutarea generală a tuturor creștinilor. În acest moment se preface întreaga parohie într’o familie creștinească, ai cărei membrii se îmbrățișează cu iubire unii pe alții. Toți cei de față în sf. biserică se sărută unii pe alții cu salutări și contra salutări vesele: „Hristos a înviat!” „Adevărat a înviat!” Această salutare rămâne apoi și afară de biserică, atât prin case, cât și pe strade, o salutare generală pentru toți în decursul întregii săptămâni sfinte, care este hotărâtă pentru serbarea Paștilor.

La moravurile bisericesti și la datinele bisericesti aparțin mai ales rugăciunile dese casnice și ceremoniile simbolice la diferite prilejuri.

Ceeace privește rugăciunea casnică, pentru Rus rugăciunea către Dumnezeu este o idee conducătoare pentru toate momentele vieții sale. Rusul ortodox își îndeplinește rugăciunile sale de dimineața și cele de seara neîncetat; el nu se așează nicicând la masă, nici nu se ridică dela masă, fără ca făcându-și cruce să se întoarcă către Dumnezeu cu rugăciunea tainică: „Doamne binecuvântă” sau „Mulțumită Domnului”. Mersul său la afaceri ca și începutul oricărui lucru îl sfințește de obicei cu semnul Crucii. Nici când nu trece un Rus simplu pe lângă o biserică, fără a-și descoperi capul și a face câteva închinăciuni însoțindu-le cucernic de semnul sfintei cruci. Până și la cea dintâi lovitură a clopotului, care din turnul bisericii cheamă la serviciul dumnezeesc, el își face cu evlavie semnul sfintei Cruci, și dacă se află chiar pe stradă sau la lucru, se oprește stând locului, când clopotul bisericesc vestește în decursul Sfintei liturghii momentul sfințirii sfintelor daruri pe altar. În odăile de

locuit ale Rușilor atârână de obicei într'un unghier o icoană sfântă. De aci vine, că, dacă un străin, sau un oaspe intră în odaie, mai întâi de toate se întoarce făcându-și sf. cruce în spre icoana cea sfântă, și numai pe urmă salută pe gazdă.

Sfintele icoane în casele rusești alcătuiesc mai cu seamă un loc de întâlnire pentru rugăciunea casnică. Icoanele Domnului, icoanele Sfintei Fecioare Maria și ale hramului sunt mai mult în uz. Foarte adeseori se poate vedea prin casele civililor arzând înaintea acestor icoane de regulă așa numita lumină veșnică; mai ales se aprind aceste candelă în ajunul sărbătorilor mari. Aci în acest loc de închinăciune își fac ortodocșii toate rugăciunile lor; de unele dintre aceste icoane se leagă pentru cei mai mulți dintre ei o sfântă amintire de cele mai însemnate întâmplări din viața lor; căci Rusul cucernic vede într'una din aceste icoane sfinte simbolul binecuvântării, pe care a primit-o el împreună tocmai cu aceasta icoană din mâna părinților săi pe patul lor de moarte; alta i-a fost destinată din partea aceluiași părinți preaiubiți cu prilejul nașterii sale; cu a treia a fost dăruit de către locuitorul tatălui său, când a mers la biserică, cu ocazia nunții; altele iarăși îi sunt scumpe, ca aducere aminte de însănătoșirea sa proprie sau de cea alor dragi ai săi, dobândită prin rugăciuni dela Dumnezeu; în sfârșit sunt adeseori și astfel de icoane, cari au fost oferite proprietarului de către anumite persoane, în semn de felicitare și în semn de exprimare a celor mai intime rugăciuni către Dumnezeu în vederea propășirii sale din diferite prilejuri. Din toate aceste motive se transmite aceasta cinstire față de sfintele icoane din generație în generație, de vreme ce unele din ele se moștenesc în familie ca amintiri prețioase. De aci se explică și faptul, că Rusul ia cu sine în călătorii icoana, la care ține mai mult, și în mijlocul primejdiilor, de exemplu, într'un caz de foc, mai întâi de toate el se gândește la scăparea sfintelor icoane. Dacă sfintele icoane sunt atât de nedespărțite de creștinul ortodox în decursul vieții sale, atunci ele îl însoțesc până la cel din urmă locaș de odihnă. Afară de aceasta, crucea dela botăz, pe care fiecare o poartă la piept începând cu nașterea sa spirituală, nici după moarte nu se ia jos de pe trupul lui, se pune de obicei pe corpul răposatului și una din sfintele icoane, care însoțește apoi pe mort până la mormânt și după

aceea se așează în odaia, în care cel răposat și-a dat sufletul său.

Cu toate că însă rugăciunea casnică la Ruși este așa de deasă, totuși ea nu înstrăinează câtuși de puțin pe credincioși de Biserică și de preoție, de cler. Dimpotrivă Biserica rămâne pentru Ruși deapănarea locașul sfânt, unde Dumnezeu-însuși tronează pe altarul său, și preotul este pentru el întotdeauna Părintele spiritual, care în orice bună vreme este primit și văzut bucuros și cu veselie în familie. Ce este mai mult, nu există nici o singură casă în parohie, care să nu fie cercetată de câte-va ori în decursul anului din partea preotului. Prilejuri la aceasta există o mulțime. Biserica însăși s'a îngrijit pentru aceasta îndestulător. Așa este peste tot locul obiceiul în Rusia, ca la sărbătorile mari evenimentul sărbătorii să se preaslăvească în toate casele enoriașilor prin cântări. În decursul săptămânii Paștilor, merg preoții, cel puțin la țară, și încă în procesiune din casă în casă, în timp ce în chipul acesta ei aduc în fiecare familie vestirea cea bună a învierii lui Hristos. La Crăciun vine preotul numai cu Sfânta Cruce prin casele credincioșilor și preamărește prin cântări nașterea lui Hristos; dimpotrivă însă la sărbătoarea arătării Domnului, la Botezul lui Hristos, se duce preotul prin casele parohienilor cu apa sfințită, cu care prilej se stropesc toate odăile. Toate aceste vizite au și înțelesul lor creștinesc, de vremece vizita preoției în locuințele creștinilor la Paști amintește arătarea lui Hristos în fața ucenicilor săi, vizita la Crăciun însă reamintește venirea magilor dela Răsărit spre a se închina împăratului de curând născut al lui Israil, și sfințirea cu apă la sărbătoarea Botezului lui Hristos simbolizează răspândirea harului sfințitor al lui Dumnezeu începând dela Iordan în lumea întreagă. În afară de aceste procesiuni generale ale preoției, se mai aranjează încă în fiecare parohie singuratică o procesiune particulară din prilejul sărbătoririi aceluia sfânt, al căruia nume îl poartă, fiind dedicată cutare sau cutare biserică parohială.

Nu e de lipsă să spunem, cât de mântuitoare sunt toate aceste vizite și așa de dese, ale preotului în familii. Afară de apropierea neapărat trebuincioasă, care se naște între preoți și enoriași din aceste frecvenări, adeseori se întâmplă, că o asemenea vizită e binevenită unuia sau altuia, deoarece el folosește

această ocaziune, spre a-și descărca grijile, cari îi apasă inima înaintea preotului, și spre a-l ruga de sfat și chiar de ajutor în afacerile sale familiare. Rusul este atât de obicinuit, să-și îndeplinească rugăciunile sale casnice în prezența preotului, încât el niciodată nu se hotărăște, nici barem la cele mai obișnuite ocaziuni, să se roage lui Dumnezeu împreună numai cu ai săi, ci întotdeauna își ia refugiul la Maica sa, la Biserică, în firma credință, că la ea se găsește o rugăciune corespunzătoare, potrivită pentru fiecare trebuință, până și pentru cele mai neînsemnate trebuințe ale vieții. Și într'adevăr așa și este.

Voiește cineva să zidească o casă, sau să facă o călătorie, el găsește la Biserică rugăciuni deosebite pentru punerea temeliei casei, precum și pentru călătorii pe uscat și pentru călătorii pe apă. Se întâmplă, că cineva primește o știre îmbucurătoare despre o oarecare întâmplare fericită, care, deși în spațiu e departe, totuși ea stă aproape de inima sa, el chiamă pe preot în casa sa, ca în cercul familiei sale să facă o rugăciune de mulțumită către Dumnezeu. Rusul nu se instalează niciodată într'o locuință nouă, fără a o sfinți mai întâi prin rugăciunile preoției; el nu întreprinde nici o afacere, mai înainte de a cere mai întâi prin slujitorii Bisericii binecuvântarea lui Dumnezeu; el nu află nici o mângâiere în caz de întâmplări triste în familia sa, până când nu-și varsă supărarea în prezența preotului în rugăciuni către Dumnezeu. Scurt, viața lumească a Rușilor este așa de strâns întrețesută cu cea bisericească, încât a fi Rus și a aparține la Biserica ortodoxă, este aproape sinonim.

Aceasta o putem noi vedea și mai clar, dacă luăm mai deaproape în considerare datinile bisericești, cari se obișnuiesc în Rusia, cu prilejul celor mai însemnate epoci ale vieții, ca nașterea, încheierea căsătoriei și cazurile de moarte.

Indată ce s'a născut un prunc, se cheamă preotul, spre a ceti rugăciunile asupra mamei și a da un nume celui nou născut. În de comun se alege numele acelu Sfânt, care se sărbătorește în ziua nașterii sau în ziua botezului pruncului. Totuși această regulă nu este așa de severă și adeseori se evită. În orice caz însă se considează sf. Patron, al cărui nume îl poartă cel nou născut, ca patron tutelar al lui pentru întreaga viață. De aci vine, că în Rusia zilele onomastice se sfințesc mai mult decât

zilele nașterii. Cauza acestui lucru zace și în aceea, că nașterea este oricum una corporală, și pentru un creștin numirea lui de creștin, ceea ce se exprimă tocmai prin darea unui nume, este ceva mult mai înalt și mult mai însemnat, decât însuși nașterea. Ziua onomastică de obicei se serbează așa, că sărbătoritul în aceasta zi merge la biserică și imploră pe sfântul său patron într-o rugăciune deosebită pentru mijlocire înaintea lui Dumnezeu. De altfel este obiceiul, ca și afară de aceea să se invoace mijlocirea patronului în rugăciunile zilnice de dimineața și în cele de seara. Însăși sărbătorile familiare obișnuite la zilele onomastice pot fi foarte bine îndreptățite din punct de vedere spiritual. Căci dacă zilele morții celor drepți începând din primele timpuri ale creștinismului au fost sărbătorite ca zilele nașterii lor pentru o viață mai bună, atunci fiecare creștin poate și e dator ca ziua, în care sf. său patron a părăsit viața pământească și a intrat în împărăția cerească, s'o serbeze ca pe o zi de bucurie și s'o comemoreze ca pe sărbătoare proprie.

Botezul se îndeplinește în Rusia mai ales acasă. Regula creștină generală, de a ridica din botez, este în Rusia cu atât mai remarcabilă, cu cât nașii se consideră de părinți spirituali ai celui nou născut, drept aceea nici nu se numesc altcum, decât naș și nașă. Spre a da acestei calități a nașilor încă și mai multă expresie, este obiceiul, că părinții nu iau parte la botezul pruncilor lor, pentruca, astfel înlocuirea nașilor să devie cu atât mai evidentă. Biserica a dat atât însemnătate acestei înruderii spirituale, încât o validează și la încheierea de căsătorii, încât oprește nu numai pe nași, de a păși la taina căsătoriei cu cei ridicați de ei din botez, ci extinde aceste relațiuni de înruderire chiar față de naș și nașă și consanquiniilor lor reciproci până la gradul al patrulea. Venerațiunea, pe care neofitii o nutresc față de nașul și față de nașa lor, este în popor așa de mare, cum este ea numai față de părinții cei după trup. De însemnat este și faptul, că neofitul primește crucea din botez de obicei dela naș și îmbrăcămintea dela nașă; prin ceea ce se dă a se înțelege în mod clar, că educația creștinească a neofitului este datorită nașului, în timp ce nașa este datoră să poarte grijă de trebuințele din afară ale vieții sale.

Patruzeci de zile după naștere pruncul este dus la biserică de către mamă. Aci se săvârșesc două acte diferite: pentru

mamă rugăciunile de curățire, în urma cărora ea iar poate merge la biserică și să primească tainele; pentru prunc introducerea lui în biserica lui Dumnezeu. Subsistă un obicei cuvios pentru mame, de a nu se duce din casă nicăierea mai înainte de a fi adus rugăciunile lor de curățire în biserică. Foarte des se întâmplă, ca ele să nu primească pe nimeni în casă în decursul celor patruzeci de zile după facere, și cu aceasta se face aluzie, că ele ca (femei) creștine adevărate nu voiesc să se cugete la împrejurările lumești, mai înainte de a-și fi îndeplinit datoria lor de recunoștință și de supunere smerită față de Dumnezeu. În ceea ce privește introducerea pruncului în biserică, această ceremonie cuprinde în sine o înaltă însemnătate creștinească; aceasta este adecă actul, prin care pruncul este închinat atotputernicului Creator (Ziditor) și Dumnezeu și neofitului i se deschide intrarea la sfintele taine ale bisericii. Invățătura apostolului, că creștinii sunt datori a fi o jertfă bine mirositoare pentru Dumnezeu, o împlinește biserica literalmente. Neofiții se aduc adecă, dacă sunt băieți, înaintea altarului lui Dumnezeu, dacă sunt fete, în fața sfințitelor uși, cari conduc la altar, punându-le jos. Nașul sau mama însași au să ridice atunci pruncul din acest loc sfânt cu mâinile proprii și astfel să reprezinte în mod simbolic, că pruncul lor acum a devenit un prunc al lui Dumnezeu și că chemarea lui de aci înainte trebuie să fie petrecerea în slujba Domnului.

Pe de altă parte servește această introducere a neofitului în templu ca semn despre primirea desăvârșită a creștinului celui nou în sânul bisericii. Incepând din acest moment devine neofitul tovarăș la toate binefacerile creștinismului. Biserica ortodoxă, aducându-și aminte de cuvintele lui Isus Hristos: „Lăsați pruncii să vină la mine și nu-i opriți pe ei“ lasă și pe minori să se împărtășească din masa Domnului. Ea face acest lucru cu atât mai dispusă, cu cât ea este convinsă de nevinovăția pruncilor, cât pentru credința, care aparține esențial la primirea acestei înalte taine, este suficientă suplinită pentru ei de credința părinților și a nașilor, întocmai ca și la botez. Și că această credință la părinții pruncilor este într'adevăr tare, dovedește mai bine faptul, că ei împărtășesc cât mai des posibil, pe copii, și mai ales în cazuri de boale ale pruncilor lor, își iau ei refugiul așa de des la acest izvor al întregii vieți. Există în Rusia un

obiceiul frumos, de a duce pe toți copiii în săptămâna Paștilor să primească sf. împărtășanie. Ideea, care stă la temelie acestui obicei, este aceea, că, după ce adulții în decursul postului celui mare prin pocăință, post și rugăciune au fost primiți la sf. împărtășire, pruncii minori în decursul solemnității vesele a celei mai mari sărbători a creștinătății iau parte la aceeași masă a Domnului, și astfel se împărtășesc din fericirea generală a creștinilor în împărăția lui Dumnezeu.

Împărtășirea copiilor se consideră mai cu seamă în biserica ortodoxă ca o participare a membrilor, deși încă neresponsabili, totuși deopotrivă de îndreptățiți, ai aceleiași familii creștine la bucuriile celor adulți în aceeași casă a lui Dumnezeu. Însă această îndreptățire durează numai până la anul al șaptelea al etății; dela acest timp copilul e dator să pășească ca un creștin de sine stătător la masa Domnului, și de aceea e obligat să se pregătească pentru primirea acestei taine prin examinarea de sine însuși și prin mărturisire înaintea părintelui-duhovnic.

Căsătoriile sunt la Ruși foarte mult stimulate, și de obicei sărbătorite cu mare solemnitate. Datoria, aspru ținută, a respectului ce-l au copiii față de părinți, dispune înainte de toate consimțământul acestora din urmă la încheierea căsătoriei. Această consimțire se exprimă în de comun printr'o binecuvântare cu ajutorul unei icoane sfințite. Acest act se îndeplinește mai adesea în liniștea cercului restrâns familiar. După o rugăciune săvârșită de un preot, mirele și mireasa se pun în genunchi înaintea părinților și primesc din partea lor binecuvântarea, în timp ce ei fac asupra capetelor viitoarei părechi conjugale semnul Sfintei Cruci cu icoana cea sfântă. De unde se numește acest act în rusește obrasowanie. Din acest moment cei binecuvântați în modul acesta sunt a se considera ca mire și ca mireasă; aci înaintea părinților lor își dau ei unul altuia cel dintâiu sărut de dragoste, care de acum începând se privește de îndreptățit.

Există în Rusia, dacă nu o normă bisericească, totuși o datină (obiceiul) consfințit prin tradiție, că mirele și mireasa înainte de căsătorie merg să se cuminece. Acest obicei se observă cu stricteță cel puțin de către fetele, cari intenționează să pășească la actul căsătoriei. Înțelesul acestui obicei evla-

vios e așa de clar, încât poate fi ușor înțeles de către oricine, care se cugetă la însemnătatea căsătoriei, ca la o comunitate de viață nedespărțită înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor. Viitoarea soție și viitoarea mamă trebuie mai înainte de toate să fie în curat cu sine însăși și cu conștiința sa pentru a lua asupra-și conștiințios îndatoririle, ce o așteaptă, și pentru a le îndeplini; în vederea acestui scop, ea are lipsă de o deosebită grație a lui Dumnezeu, pe care va afla-o desigur cu prilejul primirii evlavioase a sfintei împărtășiri.

La nunte obvin la poporul rusesc multe și felurite datine, cari ici și colo sunt chiar superstițioase, dar acestea sunt datine lumești, cari au fost nu odată aprobate de biserică. Există dimpotrivă multe altele, care au un înțeles și de aceea au și în biserică autorizarea lor deplină. Așa este de exemplu uzul, ca dintre nupturienți fiecare poate să-și aleagă locțiitori deosebiți ai părinților lor, chiar dacă aceștia se află în viață, cu prilejul nunții. Acești locțiitori au la cununie adevărat aceeași însemnătate ca și nașii la botez. De aceea și la nunte este în popor obiceiul, că părinții nu sunt de față la cununia fiilor lor. Această datină nu este contrară bisericii din acel motiv, pentru că își are rădăcina ei (obârșia) în concepția creștină despre căsătorie. Cuvântul lui Dumnezeu poruncește, ca omul să părăsească tată și mamă și să se împreune cu soția sa, tot așa, ca fiica să uite casa părinților săi și să fie un trup cu bărbatul ei. Acest ordin se îndeplinește de fapt astfel, că mirele și mireasa apar singuri fără însoțirea părinților în fața altarului lui Dumnezeu, unde ei au să depună jurământul iubirii reciproce și al credinței unul față de altul pe vecie. Locțiitorii părinților lor sunt acolo ca martori ai acestei făgăduințe solemne și totodată ca reprezentanți ai binecuvântării din partea părinților lor trupești pentru această hotărîre a părechei conjugale.

Noi am făcut deja observarea, că această binecuvântare este cea dintâi, de care atârănă nu numai fericirea, ci și izbucnirea unei căsătorii. Am văzut, că această binecuvântare își are simbolul ei potrivit într-o icoană sfântă. Însemnătatea acestui simbol se ridică prin aceea, că această icoană este dusă la biserică, de un băiat mergând înaintea nupturienților și acolo se așează pe un pupitru, până când decurge cununia, și după

încheierea acesteia în acelaș mod este dusă nouilor căsătoriți în locuința familiară cea nouă.

Dacă în Sfânta Scriptură se vorbește despre prietenii mirelui și despre prietenele miresei, atunci biserica vede bucuroși atari prieteni și la nunțile creștinești. Acești nuntași au fost din vechime tovarășii cei mai apropiați ai tuturor bucuriilor, cari sunt inerente unei căsătorii. Biserica creștină a sancționat și mai mult acest obicei prin aceea, că ea a dat acestor prieteni de nuntă dreptul, să ia parte la ceremonia cununiei. Există adecă în biserica răsăriteană, obiceiul, ca mirele și mireasa să se împodobească la cununie cu cununi, și cu aceasta podoabă încunjură altarul. Spre a finea aceste cununii, care în Rusia ade-seori sunt de argint și de aur, asupra capetelor nupturienților, sunt predestinați tocmai acești nuntași. Sunt mai ales oameni tineri dintre rudeniile cele mai apropiate sau dintre cunoscuți, cărora li se impune această îndatorire. Înfelesul acestui obicei este tot așa de mult vorbitor, pe cât este ceremonia însași de semnificativă. Coroana sau o ghirlandă a fost întotdeauna un simbol al triumfului și al bucuriei. În cununia legiuită a două persoane de sex diferit se serbează triumful virtuții creștine, și se vestește bucuria despre părechea nouă, care pâșeste în viață ca o familie creștină. În ambele cazuri este potrivit, ca să servească drept purtători ai acestor insignii cu ocazia împreunării prietenilor lor, niște oameni încă tineri, necăsătorți, de vremece tocmai în aceasta pot ei găsi o înălțare sufletească pentru sine și o înainte gustare din marea bucurie, care revine virtuții.

Ca cele mai vesele evenimente din viață nunțile se serbează pretutindeni și de când lumea cu mese și cu petreceri. La poporul rusesc mesele de nuntă își află mai ales în acel motiv îndreptățirea lor, că nupturienții nu obicinuiesc să guste nimic înainte de cununie, ori cât de târziu ziua ar avea loc aceasta solemnitate. Cauza acestei datine evlavioase stă în faptul, că căsătoria se consideră de către ortodocși ca o taină sfântă, la care cineva nu poate păși decât nemâncat. Drept aceea se și țin mesele după întoarcerea dela biserică cu bună-cuviință și cu evlavie. Preotul este îndecomun la aceste mese o persoană principală, și în prezența lui toate petrecerile lumești rămân afară, nu se țin. Aceasta nu înseamnă, că la nunțile rusești sunt oprite toate petrecerile. Cântecel de bucurie, ca

și sunetele muzicale ne întâmpină și din Sfânta Scriptură la asemenea împrejurări. Dar în Rusia există de cele mai multeori datina ce nu poate fi lăudată din destul, de a serba toate aceste pefreceri naturale și potrivite în zilele următoare cununiei.

Pânea și sarea — aceste simboale favorite pentru toate felicitările la poporul rusesc — joacă și la nunți rolul lor însemnat. Cu pâne și cu sare se primesc noii căsătoriți la pragul casei lor, când se întorc dela biserică.

Într'un colț din aceeași sală gătită de sărbătoare, în care masa frugală așteaptă pe nuntași, stă și o măsuță acoperită cu pânzătură albă, și pe aceasta măsuță zace o pâne neagră cu o solniță plină deasupra, în fața icoanei respective, care a fost purtată înaintea nupțurienților venind dela biserică către casă. Dacă ar fi de lipsă, să exprimăm în câteva trăsături aceasta combinație a ambelor simboale, n'am găsi un cuvânt mai potrivit decât „Tatăl nostru, sfințească-se numele Tău! pânea noastră cea de toate zilele dăne-o nouă totdeauna!”

Așa de adânci și așa de mult grăitoare sunt toate formele vieții creștine, dacă ele izvoresc dintr'un simțământ cuernic și se razimă pe o credință adânc înrădăcinată a inimii!

Omul trăiește și moare, dar, cum spune apostolul, ori de trăim ori de murim, noi totdeauna ai Domnului suntem. Moartea este pentru creștin numai o trecere către viața cea vecinică. De aceea nu frica de moarte, ne neliniștește înainte de a muri, ci acea răspundere, pe care avem s'o susținem dincolo de viața aceasta în fața tronului lui Dumnezeu. Ideia aceasta, ideia de o pregătire demnă pentru trecerea inevitabilă în viața cealaltă, este mai ales cultivată de biserica ortodoxă în inimile fiilor ei, de vremece ea îi îndeamnă să se roage în toate zilele pentru un sfârșit creștinesc pașnic, și în toate rugăciunile ei le aduce aminte statornic de grozăvia soartei, care așteaptă pe cei nedrepți acolo sus. Crescuți în aceasta frică mântuitoare, ortodocșii consideră cu temei un sfârșit al vieții, (lipsit de pocăință), ca nenorocirea cea mai mare, care poate lovi pe un creștin. De aceea se aude adeseori în bisericile rusești în toiul cântărilor și al rugăciunilor din gura cutărui țăran incult neconținutele exclamații rostite cu jumătate voce: „Doamne, dă-mi mie pocăință înainte de moarte!” Și este într'adevăr un caz foarte rar

ca creștinul ortodox în Rusia să moară, fără de a primi hainele pe pat de moarte.

Foarte remarcabil este felul și chipul, cum se pregătesc oamenii din popor pentru moarte. Dacă unul se îmbolnăvește greu și-și simte sfârșitul, atunci se îmbracă curat și în patul său urnit în colțul casei, unde sunt de obicei atârinate și rânduite icoanele sfinte. Aci, în acest loc al casei sfințit de rugăciuni, așteaptă el sosirea preotului, spre a-i face acestuia cea din urmă dare de seamă despre viața sa pământească înaintea lui Dumnezeu, și pentru a primi din mâinile lui sfânta împărtășire, această zestre adevărată pentru viața cea veșnică. Unii cer, fiind în agonie, cea din urmă ungere, care de altfel nicidecum nu trebuie să fie ultima, căci conform înțelesului și scopului acestei taine, ar trebui să servească această ungere¹ ca mijloc de însănătoșire, și nu arareori și este într'adevăr pentru toți aceia, cari primesc această mântuitoare taină, având deplină credință în puterea ei tămăduitoare. De aceea unii o primesc în repezite rânduri în viața lor, și numai în acel caz se numește ungerea *ultimă*, când, într'adevăr îi urmează imediat după holărirea lui Dumnezeu, moartea. În asemenea cazuri cel uns cu untdelemn sfințit se consideră cu totul pregătit pentru murire; de aceea, în caz că moare, nici hainele, în care a fost uns nu i se schimbă. Foarte adeseori însă, chiar fără aceasta, se îmbracă muribunzii așa, cum trebuiesc a fi îngropați. Dacă momentul solemn al despărțirii sufletului de trup se apropie, se pune (muribundului) o luminare aprinsă în mână și se cheamă preotul ca să cetească cele din urmă rugăciuni în vederea decedării. Nu arareori se întâmplă, că împreună cu ultimul cuvânt al rugăciunii să coincidă și cea din urmă suflare a muribundului și luminarea să se stângă în mâna lui înjepenită. Cadavrul creștinului adormit în pocăință este tratat în Rusia cu toată acea venerație, care se cuvine trupului, care a fost odată un locaș al Duhului Sfânt. După spălarea și îmbrăcarea mortului, se așează pe o masă în mijlocul odaiei, capul spre unghierul de dinainte, unde atârnă sf. icoane, degetele înjepenite se pun ca la obișnuita facere a sf. cruci la rugăciune și apoi se împreună mâinile pe piept în formă de cruce. Așa îi place Rusului

¹ Iacob 5, 14; Marcu 6, 13.

ortodox să vadă după felul și chipul bisericii sale și în fratele răposat un împreună închinător înaintea lui Dumnezeu. Această poziție închinătoare a mortului amintește pe fiecare dintre asistenți, că va veni o zi, când toți, ceice se găsesc în morminte vor auzi glasul Fiului lui Dumnezeu și vor învia iarăși. Această credință este așa de tare și de vie la Ruși, încât ei consideră pe răposații lor nu numai până la înmormântare, ci și după aceasta, numai ca absenți, și se roagă pentru ei neîncetat lui Dumnezeu. Aceste rugăciuni sunt cea mai bună exprimare a credinței în neîntrerupta comunitate a sufletelor și după moarte, pe care Sfânta Scriptură o înalță pentru noi la o certitudine.

Adeseori în același moment, în care sufletul scump se desparte din mijlocul celor dragi, răsună deja rugăciunile jalnice și totodată mângăitoare ale bisericii asupra rămășițelor celui răposat. În tot cazul însă se săvârșesc rugăciuni pentru fiecare mort creștin, îndată ce acesta este pus în sicriu. Și sicriul însuși, ca cel din urmă pat de odihnă al trupului de acum neînsuflețit, mai întâi de toate se sfințește prin stropirea cu apă sfințită și cădelnițat cu tămâie. După ce mortul a fost așezat în sicriu și acesta pus în mijlocul odaiei pe o masă coperită cu o pânzătură albă, se pun în jurul acestei mese în formă de cruce patru lumânări aprinse în sfeșnice înalte, în direcția capului o icoană sfântă, la picioarele mortului o masă mică, pe care se află o farfurie cu orez și miere. Acestea sunt numai simboale, prin cari caută să se exprime pretulindenii cugetarea evlavioasă a unui ortodox. Luminările aprinse sunt în ochii lui simboale ale luminii credinței în învierea trupurilor; icoana este o arvună despre viitoarea împreună viațuire în împărăția măririi cu Sfinții lui Dumnezeu; grăunțele de orez amestecat cu miere îi amintesc în mod învederat de cuvintele apostolului, care în asemănarea despre grăunțele de grâu, care cade pe pământ și moare, curând însă încolțește spre o nouă viață, simbolizează adevărul învierii corporale pentru creștini.

Respectul Rușilor pentru frații lor răposați merge așa de departe, încât ei se simt din adâncul sufletului întristați, dacă corpul unuia din membrii familiei lor răposat în tot timpul rămânării lui în casa mortuară nu este statornic înconjurat de persoane, cari priveghează. Rusul este mai curând gata să plătească oameni, dacă ei nu se îmbie de bunăvoie, să fie

încontinuu împrejurul mortului, decât să-l vădă pe acesta cu totul singur și părăsit. De altfel în ajutorul acestui simțământ delicat vine însași biserica. Căci există în cele mai multe cazuri uzul, că îndată după moarte începe citirea psalmilor asupra celui mort, care durează ziua și noaptea neîntrerupt, adeseori șase săptămâni întregi după moarte. Cele trei zile legale până la înmormântare trec în modul acesta pline de mângâiere pentru cei rămași în viață, deoarece citirea Psalmilor este întreruptă numai de dese rugăciuni ale preoției, până vine în sfârșit ceasul înmormântării.

Cele din urmă rugăciuni pentru cei răposați se fac în Rusia de obicei în biserică. Din cauza aceasta înmormântările au loc exclusiv în orele de dimineață. Când clopotul din turnul acelei biserici parohiale, de care ținea cel răposat, trage de slujba înmormântării, preotul se duce în casa mortuară, săvârșește o rugăciune pentru mort, și apoi se pune în mișcare convoiul funebru. În frunte merg preoții în odăjdii funebre în cântări, apoi urmează mortul, de obicei purtat pe umeri și mai rar dus pe un car. În primul caz mortul rămâne în sicriu deschis, în cel din urmă sicriul este închis. În biserică sicriul se așează deschis în mijlocul naosului, și îndată se începe liturghia.

Împrejurul celui mort de obicei în decursul întregului serviciu dumnezeiesc stau rudeniile cele mai apropiate. Inima Rusului nici în cea mai adâncă supărare nu-și îngăduie să se sustragă dela mângâierea religiunii și dela participarea la rugăciunile Bisericii pentru fratele cel răposat.

Îndată după încheierea liturghiei se întonează liturghia înmormântării. Preotul pășește în mijlocul bisericii și se așează în jurul sicriului. Lumânările aprinse în mâinile tuturor asistenților, precum și fumul, care se înalță din cădelniță, anunță solemnitatea momentului, în care în lumina credinței rugăciunile celor rămași în viață trebuie să se ridice către tronul lui Dumnezeu, la care s'a avântat sufletul celui răposat, asemenea norilor de fum de tămâie. Mișcătoare este la ceremonia înmormântării clipa intonării cântării de despărțire, în decursul căreia toți se înghesuiesc spre mort, ca pe buzele sale reci să depună cea din urmă sărutare caldă de despărțire. Într'adevăr mare trebuie să fie iubirea și adânc simțământul, pentru

ca la acest act groaza firească omului față de mort, s'o suprime sau nici să nu o încerce.

Creștinul își manifestă prin aceasta credința sa în învățătura Sfintei Scripturi despre înviere, de vremece pentru el și rămășițele pământești trec drept un lucru sfânt, mai ales în acele cazuri, când virtuțile celui răposat îi împrumută un drept mai mare pentru aceasta cea din urmă dovadă de respect.

După isprăvirea rugăciunilor de înmormântare mortul este dus la groapă în acelaș mod. În cimitir după o scurtă rugăciune sicriul este lăsat în groapă. Preotul slujitor aruncă mai întâiu înaintea tuturor o mână de pământ în groapă, exemplul lui îl urmează rudeniile mai apropiate și apoi ceilalți asistenți. Mult înțeles cucernic se desprinde și din acest obicei, căci cu aceasta adevărul cuvintelor răsbunătoare ale lui Dumnezeu, cari au fost rostite odinioară împotriva celui dintâiu păcătos : „Pământ ești și în pământ vei merge“, este cu smerenie mărturisit și în mod evident recunoscut.

În timp ce groapa se închide și pământul primește în sânul său tributul, răsună încă cele din urmă tonuri deasupra mormântului din gura bisericii în cuvintele : „În veci pomenirea lui!“ Într'adevăr această pomenire a celui răposat la Ruși nu moare vreme îndelungată ; dacă chiar se închide mormântul creștinului, ea trăește dimpotrivă în rugăciunile bisericii, ea supraviețuiește și supărarea iubirii îndoliate, căci rugăciunile pentru cei răposați nu încetează în biserică nici odată, precum nu încetează iubirea creștinească cea adevărată.

În modul acesta cele mai însemnate evenimente din viața unui Rus dreptcredincios sunt ținute cu viața sa bisericească. El numește biserica maica sa și ea este într'adevăr dela începutul până la sfârșitul vieții sale pământești. Cel care trăiește în mijlocul poporului rusesc ca un străin pentru biserica ortodoxă, acela trece de orfan în ochii Rușilor. Această rămânere ca orfani este foarte adesea simțită de acești străini ; și nu e rar cazul când ei înșiși tind către bunurile acestei bogate mame a numeroși fii și aproape întotdeauna primesc dela ea un folos înălțător. Biserica ortodoxă nu respinge pe nimeni dela sânul ei, chiar dacă nu o recunoaște cineva de mamă a sa. În simfământul sigur al demnității sale ea este un întreg izolat în tăcere. Ea este iubitoare după ființa ei, de aceea ea nu suferă

nici un fel de prigoniri din cauza mărturisirilor de credință. Ea nu judecă pe pământ, prin faptul că recunoaște unica judecată în cer. Însă stă tare și neclintită pe temeliiile sale și aceste temelii sunt Isus Hristos însuși și Cuvântul Său scris, Apostolii și învățătura lor transmisă nouă, precum și hotărârile Sinoadelor ecumenice, în cari Biserica odinioară neîmpărțită și nedespărțită a stabilit statornice norme de credință și de viață.

Cu aceasta însă nu se spune cătuși de puțin, că aceasta Biserică n'ar fi capabilă de nici un progres în dezvoltarea vieții sale. Dimpotrivă credincioasă principiilor de credință și de nădejde creștinească, ea nu refuză de a merge mână în mână cu propășirea morală a societății. Aceasta o vedem mai lămurit în Rusia din secolul al nouăsprezecelea. Cu deșteptarea obștească a poporului rusesc la o viață nouă sub împăratul Alexandru II-lea s'a deșteptat și Biserica la o activitate nemai auzită de vreme îndelungată. Instrucțiunea publică și învățământul, misiunea, activitatea pastorală a preoției, principiul electoral în administrația funcțiilor bisericești, ridicarea conștiinței obștei bisericești, literatura bisericească, relațiunile, altă dată inexistente, cu Bisericile străine, toate acestea au realizat rezultate însemnate pentru viața bisericească a Rusiei. De aceea nu e de mirat, dacă multe din comunitățile bisericești, chiar Biserici întregi ca Biserica episcopală anglicană, cea episcopală americană și-au îndreptat privirea lor spre Biserica ortodoxă rusească și au căutat să intre în comunitate cu ea. Acest lucru s'a întâmplat nu în urma unei propagande din partea Bisericii rusești; e numai puterea adevărului, care își exercită puterea sa de atracție asupra celorlalte Biserici. Cauza principală a acestui curent remarcabil față de Biserica răsăriteană stă în aceea, că ea, fidelă adevărilor canonice primitive, n'icicând n'a fost egoistă, n'icicând setoasă de putere față de celelalte confesiuni. Chiar și în momentele însemnate, când corifeii reformațiunii germane s'au adresat ei, spre a încerca unirea cu ea, ea a purces la lucru fără pretenții, prin faptul că s'a mulțumit să le pună înainte propria ei mărturisire de credință și să lase apoi în grija lor, ca să cerceteze adevărul.

În jumătatea a doua a secolului XIX-lea a avut loc în sânul Bisericii romano-catolice mișcarea foarte însemnată veche catolică, din partea căreia s'au îndreptat din nou, mai ales în

conferințele dela Bonn, oarecari chemări de unire cu Biserica răsăriteană deci și cu biserica rusească. Nu intră câtuși de puțin în planul acestui studiu desbaterea acestei noi impulsuni după adevăr.

Prelucrare de I. BELEUȚĂ

NOTĂ. Biserica ortodoxă rusească, care, vreme de nouă veacuri, câte numără istoria ei, a fost ramura cea mai glorioasă, din arborele creștinismului oriental, trece de prezent sub regimul comunist printr'o perioadă de grele suferințe pentru credință, care perioadă amintește celor inițiați perioada mongolă din trecutul ei și pe cea prin care a trecut biserica lui Isus Hristos în primele veacuri creștine. Ori cât de diferite sunt mijloacele născocite și folosite de acest regim pentru distrugerea simfământului religios din sufletul poporului rusesc, după toată prevederea omenească el nu va reuși în opera sa distructivă, din simplul motiv, că un mare scriitor bisericesc a rostit de multă vreme, când Biserica creștină se afla între niște împrejurări asămănătoare, două sentințe imutabile: anima humana naturaliter christiana — și — semen est sanguis Christianorum.

Biserica rusească e conștientă, că tot ce îndură, muncindu-se în topitoarea celor mai crude torturi, îndură pentru credință, e conștientă, că această nouă încercare intră în planurile economiei dumnezeiești ca un mijloc purificator de toată sguza imperfecțiunilor omenești în vederea misiunii religioase viitoare a poporului rusesc în lume, ea e conștientă, că, ori cât de grea și de îndelungată va fi această naștere din nou a ei, ea va ieși din această perioadă mai curată, renăscută, ea va triumfa, ca și altă dată, și atunci cu atât mai puternic va străluci printr'nsa harul lui Dumnezeu.

I. B.

PSIHOLOGIA ÎN SLUJBA ÎNVĂȚĂ- MÂNTULUI RELIGIOS

Catihetica este o știință grea, am putea spune că este cea mai grea artă, a formării sufletului. Toată lumea este convinsă de greutatea lucrării săvârșite de un sculptor, care are să modeleze o materie văzută, accesibilă simțurilor, deci ușor de cunoscut. Cu cât mai grea este opera educatorului, care trebuie să formeze sufletul nevăzut, inaccesibil simțurilor, deci foarte greu de cunoscut!

Ori noi știm, că una dintre condițiile principale pentru reușita operei sale este, ca sculptorul să-și cunoască materia, asupra căreia își exercitează talentul său. Aceeaș condiție are să o îndeplinească mai înainte de toate și educatorul: să cunoască bine obiectul operei sale, să pătrundă în tainele sufletului elevului. „Dacă dorește cineva să influențeze asupra spiritului altuia și anume astfel, ca să-l conducă pe acesta spre un anumit scop, trebuie să cunoască bine legile dezvoltării spirituale, trebuie să cunoască psihologia. Astfel *psihologia este știința fundamentală a pedagogiei*. Psihologia indică mijloacele, prin cari pedagogia nădăjduște să-și ajungă ținta sa”.¹

Tot așa marele nostru pedagog G. G. Antonescu susține că: „Pedagogia este știința, care *bazându-se pe cunoașterea naturii psiho-fizice a omului* și având în vedere idealul către care trebuie să tindă omenirea stabilește mijloacele necesare pentru a apropia natura de ideal”.² Dacă se pretinde ca pedagogia să aibă la temelie psihologia, cu atât mai vârtos se cere această bază dela pedagogia religioasă.

Din acest motiv piatra din capul unghiului pentru catihetică este cunoașterea sufletului. Pentruca munca sa să fie încoronată

¹ W. Rehn: Encyklopädisches Handbuch der Pädagogik. Ed. I. 1898. vol. V. pg. 579.

² G. G. Antonescu: Curs de pedagogie. București. 1925—26 pg. 41.

cu succes, învățământul religios trebuie să țină seamă de rezultatele științei despre suflet, care azi, mai mult ca oricând, se preocupă de problemele vieții religioase.

Catehetica de azi trebuie să se bucure și să știe exploata toate descoperirile făcute de psihologie, pentru că aceasta știință ne ajută să *înțelegem* pe aceia, pe cari avem să-i conducem, iar înțelegerea ne va pregăti calea și ne va deschide poarta spre sufletul lor.¹

Fiind tocmai în zilele noastre mult discutată problema catehizării în școala secundară, voi încerca, cu ajutorul psihologiei contemporane, să justific necesitatea inevitabilă a unei educații religioase și la aceasta vârstă, pe o temelie psihologică cât se poate de solidă. Voi căuta să zugrăvesc prin câteva trăsături sufletul adolescentului, trăgând apoi câteva concluzii pedagogice, cari ar putea fi folositoare învățământului religios secundar.

Catehizarea în școala secundară este de o importanță nebănuită, pentru că la vârsta aceasta generația tinăre trece prin cele mai mari greutăți, prin cele mai intense frământări interne. Râul de viață tinerească se sbuciumă impetuos în tendința sa de a-și croi acea alvie, în care are să se scurgă în anii maturității. Lupta pentru trasarea drumului vieții este foarte grea și poartă caracterul pronunțat al spiritualității. A întinde mâna de ajutor așteptată de generația tinăre în cele suferințe în locul prim, este chemat preotul catehet. Această misiune a lui este foarte frumoasă, dar și nespus de grea și plină de responsabilitate. Destinul omului tinăre este în mâna conducătorului său sufletesc. Drumul pe care și-l croiește el acum în cele suferințe cu ajutorul călăuzei spirituale, este — am putea zice — drumul vieții întregi. Necesitățile suferinței ale tinereții de azi sunt foarte multiple, viața care o așteaptă cere multe dela ea, de aceea nu este lucru ușor, ca *preotul-catehet, să apară în ochii omului tinăre ca ființa de care acesta are cea mai arzătoare nevoie.*

¹ Dr. Gerhard Bohne: Die religiöse Entwicklung der Jugend in der Reifezeit. Leipzig. 1922. Prefață: „Verstehen öffnet den Weg in die Seele des Menschen“.

SUFLETUL ADOLESCENTULUI

Dar ca să putem conduce finerimea școlară, ca să putem influența sufletul ei, trebuie să-l cunoaștem pe acesta mai deaproape. La cunoașterea lui ne ajută foarte mult psihologia adolescenței. Deși acest ram al psihologiei este cam tinăr, totuș a ajuns la rezultate destul de frumoase, dintre care voi aminti câteva.

Sufletul adolescentului prezintă, în raport cu al copilului, transformări radicale. Adolescența este epoca de pregătire a psihicului adult. Aici se fundamentează întreaga viață de mai târziu.

Un fenomen general și poate cel mai izbitor, care deosebește adolescența și pubertatea de copilărie este *conștiința valorii proprii*, rezultată din torentul forțelor trupesti și sufletești provocat de desvoltarea caracteristică acestei epoci. De aici urmează că tinărul se simte „mai tare și mai cuminte”, dorește să se afirme *personal*. Par'că vrea neîncetat să dea de înțeles mediului, că „eu” sunt cineva, „eu” înseamnă ceva. De aici iarăși o mulțime de *conflicte* cu sine însuși, cu mediul înconjurător și mai ales *cu autoritatea*, care nu-i mai convine. Așa dar fenomenul general fiziologic este însoțit de o seamă de modificări sufletești importante.

Pe lângă aceasta și *maturitatea sexuală* contribuie în măsură considerabilă la transformarea psihofizică a adolescentului. Și chiar dacă nu am admite o condiționare a manifestărilor psihice din aceasta epocă numai din partea instinctului sexual, cum fac „Freud”-iștii, totuși nu putem nega, că o serie de însușiri ale psihicului adolescent au o legătură cu el.

O altă caracteristică fundamentală este *iubirea*. Această iubire nu trebuie mărginită la iubirea sexului contrar. Adolescentul simte nevoia „de a ținea mult” la un lucru sau o ființă. „Adolescentul este atras de senzația iubirii fizice. El poate fi sedus chiar de visul unei iubiri sentimentale, îndrăgește câteodată ficțiuni. La începutul adolescenței Pierre Loti iubea viziunea unui vis... Apoi dorința iubirii se fixează asupra unui individ particular, căruiua imaginația adesea îi atribuie calitățile cele mai strălucitoare, idealizându-l și divinizându-l”.¹

¹ Dumas G.: „Traité de Psychologie” Paris, Alcan 1914. Vol. II pg. 718.

Din această tendință a adolescentului rezultă iarăși o mulțime de consecințe. Ea este un nou sprijin în dezvoltarea și accentuarea *instinctului social*, instinct care apare, după constatarea celor mai mulți psihologi, cam pe la etatea de 12 ani. Sensibilitatea emotivă față de alte persoane crește în mod considerabil. Aceasta nu numai în ceea ce privește satisfacerea tendinței nou ivite, ci și față de personagiile remarcabile, sau față de marile probleme, ce frământă societatea omenească. De aici entuziasmul tinărului atât de caracteristic acestei epoci, *entuziasm* ce nu cunoaște margini. Din aceeaș predispoziție spre o emotivitate excesivă adolescentul este tentat să cadă în celălalt extrem al *descurajării* complete. Echilibrul sufletesc al copilăriei alterându-se, el oscilează între extreme fără nici un punct de razim. Este aceasta împrejurare o situație nimerită pentru fundamentarea noii vieți, pentru aflarea direcțiunii celei mai proprii structuri individuale a tinărului.

Din această emotivitate suprasensibilă, care-și caută o satisfacție, rezultă și *tendința spre reverie* a adolescentului. Nici într-o altă epocă nu se pot creia planuri mai extraordinare cu colorit realist, arătând toate posibilitățile unei realizări efective. Spiritul copilăresc a revenit la realitatea sensibilă a lumii obiective pe la etatea de 12—13 ani, iar în epoca pubertății își reia din nou zborul fantazmagoriilor și a visurilor, însă cu o altă directivă și răsărite din o altă necesitate sufletească decât a aceluia. Pentru că „dacă în evoluția individului sau a speciei este regulă, ca toate condițiile unei noi existențe, interioară sau exterioară, să fie mai întâi obiectul unei explicații fictive referitoare la originea și valoarea sa și dacă de altă parte puterea imaginației este legată de bogăția și intensitatea stărilor afective, adolescentul trebuie să treacă o perioadă tulbură, în cursul căreia viața sentimentală caută să se organizeze utilizând ca materie reprezentările simbolice, analogiile fugitive, toate combinațiile subiective, cari pot da o formă provizorie misterului insesizabil al sufletului pe cale de formațiune. Ca în toate construcțiile imaginative, imagina va servi de substitut percepției”.¹

¹ Mendhauss P.: L'âme de l'adolescent. Paris, Alcan, 1924. Ed. III. pg. 83.

Prin urmare această reînnoire la o lume imaginativă este refugiul individului disecat și sfâșiat de noile transformări produse în constituția sa psiho-fizică. Ele rezultă și din echilibrul alterat al raportului individului cu mediul înconjurător. Adolescentul nu-și mai găsește locul în organismul social, loc care să-i satisfacă noua sa structură sufletească.

Transformările fiziologice survenite deodată cu această epocă îi măresc sensibilitatea în toate domeniile sensoriale într-o măsură considerabilă, fapt care-i mărește dorințele, făcându-le cu mult mai subiective decât acelea din epoca copilăriei. Mână în mână cu aceste transformări merge *deșteptarea sentimentului estetic*. Fantazia copilărească a primit o nouă direcție, „așa numita fantazie a copilului este un dialog cu lucrurile. Fantazia adolescentului este un monolog cu lucrurile. Adecă copilul trăiește cu lucrurile în așa fel, că nu este conștient de sine însuși, ca unul care toarnă suflet în acestea. Adolescentul crează totul din lăuntru; el se revarsă pe sine însuș asupra lucrurilor. De aceea numai lui i se poate întâmpla să se afle în fața goliciunii și a urâciunii lucrurilor neînsuflețite în momentele în cari puterea lui internă productivă eșuiază. *Fantazia lui nu poartă caracterul naiv al identificării, ci totdeauna acela al căutării dornice, al recăștigării*. Eu nu cunosc copil care ar simți „dorul“. Însă nu-mi pot închipui un adolescent fără nostalgie: i-ar lipsi viața internă“.¹

Datorită acestei fantazii, să zicem așa, subiective, adolescentul dispune de un simț estetic cu mult mai dezvoltat decât copilul, însă fără a deveni un individ mai perfecționat în artele frumoase.

De aici și îndreptarea adolescentului spre frumusețile naturii, frumseți cari primesc pentru el o valoare simbolică.

O altă caracteristică a psihologiei adolescentului este tendința lui spre *dialectică*. Aceasta este nota esențială în laturea intelectuală. Pare a fi o manifestare a spiritului complex logic. De fapt este numai un început, întrucât această gândire logică este foarte mult stăpânită de sentiment, din care cauză adolescentul este înclinat spre controverse oratorice. Din spiritul dialectic derivă și niziunța de a căuta noi forme nereale de exprimare de prin dicționare, de a-și forma un limbaj special pentru

¹ E. Spranger: Die Psychologie des Jugendalters, Leipzig 1928. Ed. X, pg. 54.

comunicare cu colegii mai intimi. Dialectica îl duce și mai departe ; îl face să creadă în posibilitatea de a ști totul. Tot ea îi dă *impulsul spre cunoștințele abstracte ale filosofiei*, unde ideile par a fi cu totul fără nici un fundament real concret.

În lătura volitională psihologia adolescentului se manifestă printr'un *curaj deosebit*. Acesta rezultă din creșterea forței musculare și a unei vigori generale. Impulsurile emotive cari îl pun în acțiune sunt : vanitatea, dorul, opinia publică, emulația, orgoliul, sentimentul onoarei etc.

Acestea sunt noile facultăți cari își fac apariția deodată cu începutul epocii adolescenței și se fortifică treptat pe măsură ce înaintează cu etatea. Însă acestea nu înlătură caracteristica generală a psihologiei adolescentului : instabilitatea, care nu denunță altceva decât ruperea vechiului echilibru și nizuința după căutarea altuia.

Stanley Hall cercetând adolescența din acest punct de vedere a stabilit 12 fenomene : 1. Adolescentul trece prin alternări de supraactivitate și de epuizare ; activitatea sa periodică împinsă foarte ușor până la surmenaj. 2. E tentat de un râs nebunesc, voioșie exuberantă produsă de orice obiect real sau imaginar, dar manifestă și o aptitudine crescândă față de suferință, față de frica de moarte, față de plânsul fără cauză, sau față de cauze imaginare. 3. El e egoist, plin de sine, încrezut, dispus la exaltare, agresiv, sensibil la complimente și la o mulțime de impresiuni până aci necunoscute ; iubitor de confidențe, pretențios în chestiuni de onoare, impacient în contradicții, puțin respectuos.

De altă parte se descurajează ușor, e îndoielnic, crede că îi lipsesc trăsăturile esențiale bărbăției, devine de o complexanță aproape lașă și își creiază dureri imaginare, pe cari nu le mărturisește nimănui, decât vreunui jurnal secret, sau rugăciunii.

Câte odată devine *afemeiat*, preocupat prea mult de tot felul de amănunte ale toaletei și ale persoanei sale, sau meticolos și de un scrupul excesiv.

4 Altruist în mod evident, pasionat pentru cauzele nobile și capabil de sacrificii, el afectează în acelaș timp egoismul cel mai integral și cea mai profundă desconsiderare a drepților altuia.

5. Oscilează între bunăvoința cea mai complectă, între dorința vie după moralitate și tendința de a-și satisface poftele cele mai josnice.

6. Când e stăpânit de o dorință pronunțată pentru singurătate, pentru spectacolele oferite de natură și se arată timid în societate, când simte nevoia de a-și vizita camarazii, întrucât este incapabil de a se distra și de a gândi altfel decât în societate. Aceste vicisitudini nu se produc, e adevărat, decât rar și la lungi intervale, la aceiași indivizi. Tot așa prezintă amestecul unei admirații entuziaste pentru eroi și idei, pe deoparte, pe de altă parte tendința spre o parodie caraghioasă.

7. Unei sensibilități delicate, îi urmează momente de apatie și de cruzime.

8. Unei vii curiozități, o indiferență intelectuală naturală sau afectată, provenită câteodată, ca la Stuart Mill, dintr'o muncă excesivă.

9. Pasionat pentru lectură, nu întârzie de a trece dela rolul de receptor simplu la acela de actor disprețuitor.

10. Reformatör și inamic al formelor convenționale, el devine conservator, dar se țin greu între extreme.

11. Dacă simțurile îi furnizează date nouă dintre cele mai multe și cele mai complete, spiritul lui de altă parte avid după înțelepciune se informează și meditează asupra a tot felul de chestiuni.

12. În fine o înțelepciune prematură alcătuită din intuiții poate coexista sau alterna în el cu diverse forme de nebunie sau imbecilitate.¹

Prin urmare, ca să rezumăm, putem spune că psihologia adolescentului se caracterizează :

1. Prin transformările de natură fiziologică, ce îi deșteaptă o nouă lume și îl face în laturea psihică să privească pe semenii săi din alt punct de vedere, decât acela al copilăriei. Tot datorită acestor transformări se simte mai aproape de natură, înfrățit cu ea.

2. În laturea intelectuală se observă o tendință de a pătrunde rațional diferitele probleme. Spiritul dialectic al psihologiei adolescenței însă e mai mult de natură verbală și autoritară. Ca un rezultat al pornirii lui de a contrazice afirmarea altora aduce

¹ Mendhausse : op. c. pg. 239—240.

dovezi din autoritățile filosofice, politice, literare etc. cari i-ar întări aserțiunile. Însă această opoziție în cele mai multe cazuri nu e fundamentată logic, ci doar pe fraze.

3. Caracteristica generală este instabilitatea în concepții, sentimente și acțiuni.

. . .

Care este *atitudinea adolescentului față de problemele religioase*? Luăm mai întâi atitudinea lui față de influința mediului înconjurător social și natural în ceea ce privește religiozitatea.

Mediul naturii prezintă influința pozitivă cea mai puternică în acest timp. Adolescentul este gata să se apropie de puterea nemărginită a Creatorului prin creațiile naturale ale acestuia. Ex.: „Taina nopților, lumina stelelor, vestejirea florilor mi-au determinat meditații religioase cu efect de întărire a credinței. Aceasta până către 17 ani. Aceiași factori mă influențau și mai târziu, când nu mai credeam în dogmele religioase”.¹ Alt exemplu: „În epoca adolescenței de multe ori mi-s'a întâmplat să mă apuce vreo vreme mare. Și când spuneam: Doamne, păzește-mă de acest pericol, spuneam cu atâta rugămintă și evlavie. De ce? Îmi pun întrebarea. Deși știam din ce provine acest trăsnet, nu mă puteam păzi de el? Nu. Este acea putere care am spus mai sus, Dumnezeu, de care am frică întipărită de mic copil, și pe care trebuie să-l pronunț în orice situație grea”.²

Mediul social și-a slăbit rolul său covârșitor în influința pozitivă. Adolescentul în tendința lui de a lua singur atitudine față de cele religioase, se opune influinței voite sau întâmplătoare a mediului familiar, care în epoca copilăriei avea o însemnătate atât de mare.

Credința religioasă în epoca adolescenței se caracterizează prin *îndoiala religioasă*. Ea este un fenomen specific, deși oameni cari se îndoiesc în cele religioase se află și mai târziu. Tabela următoare³ ne dovedește aceasta afirmare. „Au avut îndoieli în:

¹ L. Bologa: Psihologia vieții religioase. Cluj 1930, pg. 102 și 104.

² L. Bologa: o. c. pg. 104.

³ L. Bologa: o. c. pg. 279.

Copilărie	5'88 ⁰ / ₀	fele și	5'84 ⁰ / ₀	băieți, în medie	5'85 ⁰ / ₀	persoane
Adolescență	44'11	"	49'58	"	46'75	"
Majoritatea	20'—	"	16'78	"	18'59	"

Cari sunt subiectele îndoielilor religioase pentru adolescenți ne arată tabela de mai jos.¹

Existența lui Dumnezeu	31'81 ⁰ / ₀	fele și	23'25 ⁰ / ₀	băieți, în medie	27'53 ⁰ / ₀	pers.
Diferite însușiri ale lui Dumnezeu	18'18	"	7'74	"	12'96	"
Viața după moarte	18'18	"	13'95	"	16'6	"
Isus (Divinitatea, învinșele)	4'54	"	9'30	"	6'92	"
Practicile religioase	13'67	"	22'47	"	18'04	"
Autoritatea Bibliei	4'04	"	1'55	"	3'04	"
Sfințenia preoților	—	"	1'55	"	0'77	"
în total ce e religios	9'13	"	20'19	"	14'86	"

Din aceste exemple rezultă, că cele mai multe îndoieli se datoresc preocupărilor în legătură cu existența sau neexistența lui Dumnezeu și necredința în sfințenia practicelor religioase. Ex.: „Întâiu m'am gândit la eternitatea lui Dumnezeu. Nu-mi puteam explica, cum Dumnezeu poate să fie fără de început și fără de sfârșit. Mă mai gândeam și la viața de dincolo de mormânt. Cum se poate să trăiești în cer după moarte, și cum viața aceea să fie vecinică. Îndoielile acestea mi s'au ivit în urma gândirii și a discuției cu alți elevi. Pe urmă eu când eram mic mi se spusese că iadul este sub pământ. După ce am învățat Geografia am aflat că pământul de jur împrejur este înconjurat cu o pătură de aer, deci iadul nu e sub pământ. Apoi au urmat o mulțime de întrebări în capul meu, după cari de cele mai multeori veneam la convingerea că nu este iad. (La 15 ani). Câte odată cugetam că de sigur nu este Dumnezeu și imediat după asta mi se întâmpla ceva rău, începeam să mă rog fierbinte, ca să-mi ajute Dumnezeu, deci uitam gândul că nu este Dumnezeu“.²

Psihologia religioasă a adolescenței ne mai dă și alte note specifice. Concepțiile religioase își pierd forma concretă, spiritualizându-se treptat. Adolescentul își dă seama că Dumnezeu, viața de după moarte etc. nu pot avea forma sensibilă pe care o credea în copilărie.

¹ L. Bologa: o. c. pg. 280.

² L. Bologa: o. c. pg. 281.

În latura emotivă se observă aceeași nesiguranță ca și în latura credințelor. Nu mai există emoții specifice care să dea un colorit precis trăirilor religioase ale adolescentului, ca de ex. în copilărie teama religioasă, sau în maturitate încrederea religioasă. Mai mult se observă o fluctuație între aceste două emoții caracteristice celor două epoci.

Practicile religioase nu le mai face pe bază de obișnuință, cum le făcea în copilărie, ci pe bază de plăcere, dacă nu e alt motiv de natură externă să-l forțeze, cum e constrângerea din partea mediului familiar sau școlar. În general însă și aici există o instabilitate și o varietate. Subiectul, *când* se revoltă contra mediului care îi impune îndeplinirea practicilor religioase, *când* simte nevoie de a le îndeplini dintr'un imbold suflesc interior.¹

CONCLUZII PEDAGOGICE

Bazați pe aceste constatări de natură psihologică vom încerca acum să tragem câteva concluzii pedagogice în vederea scopului nostru.

Am văzut, că punctul central care direcționează viața sufletească a adolescentului este dorul după o viață nouă și că acest dor rezultă din creșterea forțelor trupesti și sufletești. Omul tânăr simte, că prin vinele lui circulă o nouă sevă de viață. De aci rezultă o nouă serie întreagă de contraste, tenziuni, excitații care produc în viața lui o mișcare profundă, adesea furtunoasă.

Deșteptarea de puteri nouă îi cauzează întâi o plăcere de activitate mai intensă, un impuls, care adesea îl aduce la nebunii tinerești. Tineretul la vârsta aceasta are un dor fierbinte de joc, distracții, bucurii sau dureri. Chemarea noastră este a canaliza acest torent de viață spre *bucurii ideale*. Așa să transformăm conștiința nouă a valorii proprii în conștiința valorii supreme a „eu“-lui spiritual, a lumii spirituale. Dacă-i conștient tânărul că posedă putere proaspătă, să-l deprindem să folosească această putere împotriva josniciei; simțul de onoare pământească să-i dea lui simț pentru cinstea netrecătoare; puterea intelectuală să o folosească în slujba adevărului etern și să desco-

¹ L. Bologa: o. c. pg. 233—34.

pere și recunoască marginile cunoașterii omenești. Instinctul sexual poate fi îndrumat spre stăpânire de sine, spre maternitate sau spre cumpăt bazat pe simțul de onoare sau conștiință de putere proprie.

Idealism moral și însuflețire nobilă există totdeauna la tineret, chiar dacă adeseori acesta se află acoperit de zgura patimilor. Să arătăm omului tânăr că avem încredere în el și să presupunem ceva bun și superior în sufletul lui.¹

În privința aceasta face un serviciu minunat *societatea „Sf. Gheorghe”*, care ar trebui organizată asemenea mișcării tinerești numite, „Jugendbewegung” în Germania și programul ei conștiențios aplicat în toate școlile noastre secundare.

Spiritul dialectic alimentat de îndoiala religioasă atât de caracteristică acestei epoci aflată un plăcut teren de activitate în *apologetică*. La apologetică în general, precum și la combaterea învățăturilor eterodoxe să fim cu mult tact pedagogic.

Vom expune clar adevărul Bisericii noastre, ca în strânsă legătură cu această expunere să se facă, aproape dela sine, apărarea lui. Ne vom ocupa mai temeinic cu ereziile cu cari vin în contact elevii, sau cu probleme cari formează obiectul îndoielii lor sufletești. În tratarea rățăcirilor istorice vom insista asupra aceloră, cari au urmărit până în zilele noastre și vom evita un limbaj de batjocură, de dispreț față de contrari. Simțul pentru dreptate foarte dezvoltat la această vârstă ne silește să lămurim din punct de vedere psihologic rățăcirea contrariilor, cari, în felul lor cugetând, erau convinși că stau în slujba adevărului.

De acelaș spirit împăciuitoare vom fi conduși și în aplanarea conflictelor între știință și religie. Aceste două mari puteri, cari se luptă pentru stăpânirea sufletului, sunt deopotrivă în slujba adevărului, ajutând pe om să biruiască întunerecul neștiinței. Știința îmbogățește cugetarea religioasă cu descoperirile sale, iar religia răsplătește știința, valorificând rezultatele cercetărilor acesteia, cari fără religie ar fi ca niște perle din salba unei regine oarbe.

Raționalismul adolescentului, care rezultă din încrederea nemărginită în puterea spiritului omenesc, își află mulțumirea

¹ H. Mayer : Katechelik. Freiburg. 1928. Ed. II. pg. 144.

căutată în *filosofie*, care poate deveni cel mai serios sprijin pentru religie în școala secundară. Aceasta din motivul, că filosofia încearcă descoperirea adevărului cu rațiunea, dela care tinărul așteaptă acum o rezolvire a tuturor problemelor vieții.

Rațiunea adolescentului are nevoie de jocul liber al frământărilor, de negație și îndoieli, pentru a se putea „descoperi” și statornici. Îi trebuie „frenezia erorii și a îndoielii”, pentru a prețui valoarea adăpostului sigur al convingerii, al credinței. Numai filosofia ține deschis întreg acest drum. Că va ajunge în sfârșit la aceleași adevăruri și convingeri ce dela început le oferea religia? Poate. Drumul însă trebuie făcut dacă e vorba să crezi în individ întreg procesul personal al culturii. Dar aceasta e numai o latură a problemei. „A te îndoii e numai începutul filosofiei. A rămâne în îndoială e anihilarea oricărei filosofii” — zice Herbart, cu drept cuvânt. Și prima parte a procesului, ași putea zice cea negativă, o satisface filosofia, ajutând și satisfăcând setea critică a individului; însă a ieși din ea nu e totdeauna rezultatul sigur al filosofiei. Ceva precis și definitiv valabil pentru toți nu stă la capătul filosofiei. Dovadă multe sisteme filosofice, care așa de des se contrazic.¹

Filosofia singură nu este ceea ce caută în definitiv sufletul tinerească. Curând se va convinge acesta, că puterile rațiunii singure sunt insuficiente pentru deslegarea problemelor realității. Ea însă ajută omului să adune materialul din toate domeniile științei, să-l frământă, și-l învață să cugete, să facă abstracțiuni și să făurească acea construcție măreață a concepției despre lume și viață, sufletul căreia trebuie să fie credința în Dumnezeu.

O concepție religioasă va rezulta din *întregul învățămant* al școlii secundare, dacă acesta — prin influința preotului-catehet — va deprinde pe elev „*să cugete religios*, nu să aibă numai *idei* despre religie”.²

Cunoscând sufletul adolescentului și ținând seamă de cerințele acestuia, vom putea realiza acest scop. Tinărul simțindu-se în posesia unei puteri proaspete spirituale își îndreaptă

¹ Ioan Gh. Savin: *Cultură și religie*. București, 1927. pg. 35.

² H. Mayer: o. c. pg. 155.

privirea spre sferele superioare ale idealului. Tot ce este nobil și frumos îl însuflețește și-l crede realizabil. Dar tocmai din acest idealism răsar adeseori conflicte dureroase pentru tineret. Mai întâi simțul de realitate care începe a se desvolta acum îi arată, că lumea reală este alta decât aceea pe care și-a închipuit-o el. Acesteia nu-i pasă de idealurile tinerești și nu lasă să-i ajungă ușor pe frunte laurii doriți. De aceea văpaia tinerească se transformă repede în sentimentalism sau melancolie. Abundența bucuriei este adeseori urmată de decepții amare. Increderea în puterile proprii scade, îndată ce simte că acestea sunt insuficiente pentru atingerea scopurilor fixate.

Tinărul decepționat în urma neizbândeii se simte umilit, slăbit, lipsit de orice sprijin. Această conștiință de neajutorare chinuște sufletul cu aripile frânte. Cât de profundă și dezastruoasă este deprimarea provocată de nereușita primelor încercări de afirmare individuală, ne dovedește numărul considerabil al sinuciderilor la vârsta adolescenței. Tinărul își leagă viața de un ideal trecător, efemer; pierde idealul, pierde și el împreună cu acesta.

Aici este momentul potrivit, în care trebuie să întindem mâna de ajutor pe care o caută adolescentul. Să-l ajutăm la crearea, la făurirea unui ideal neperitor. Căci dacă va fi idealul neperitor, și acela care intră în slujba lui, neperitor va fi. Să-i prezintăm *un ideal, care concretizează toate aspirațiile lui*. Acest ideal nu poate să fie altul decât *Hristos*. Adolescentul caută puteri reale pentru învingerea obstacolelor, caută soluții pentru problemele vieții în vârtejul căreia intră. Acum este, prin urmare, momentul potrivit să-i prezintăm pe Hristosul real. „Suprema țintă este și acum Isus Hristos ca Dumnezeu și personalitate omenească. Catehizarea din acești ani va zugrăvi un tablou unitar al vieții Lui folosindu-se de materialul bogat al sfintelor Evanghelii”.¹ Acum să luminăm acele laturi ale vieții lui Isus, pe cari ochiul copilăresc încă nu le-a putut vedea. Să arătăm tinerilor ucenici, că viața Lui întregă a fost o luptă grea cu conducătorii și cu poporul de atunci și chiar cu învățăceii Lui. Să-l prezintăm pe Hristos ca pe un erou fără seamăn, care nici când nu-și pierde nădejdea, de nimic nu se teme și

¹ H. Mayer: o. c. pg. 145.

își îndeplinește chemarea Sa fără șovăire, până la ultima răsuflare. Să introducem în conștiința lui patimile Mântuitorului și răbdarea Lui nemărginită. Toată viața și activitatea lui Isus să o prezentăm în lumina comunității Lui cu Tatăl, care comunitate este izvorul curăției și al puterii Lui morale, al lipsei de orice slăbiciune omenească, al voinței Lui nestrămutate și al iubirii și umilinței Lui neșărmurite.

În învățământul religios actual Isus este pus în fața fineimei ca un ideal foarte înalt, dar tot atât de străin de viața de toate zilele.¹ Acest ideal stoarce admirația multora, dar rămâne într-o înălțime neapropiată. Dacă însă vom izbuti să convingem pe tinăr, că acel Isus, — în persoana Căruia se revelează Dumnezeu, puternicul Judecător — nu este numai un ideal îndepărtat, ci că El se apropie de toți cari îl caută, îi ia cu El și le ajută să se apropie de ideal, iar prin iubirea Lui nemărginită îi asigură de ertarea lui Dumnezeu. Prin aceasta îl vom putea aduce pe tinăr să înțeleagă puterea Evangheliei, care este Isus între oameni. (Acest scop se poate realiza, dacă pe lângă catehizarea din școală se va practica cu elevii, cu sfințenia și credința cuvenită, *cultul divin, care este „viața în Hristos”*. Vom stărui deci pe toate căile, să realizăm un raport de intimitate între Isus și tineret.

În centrul învățământului religios — mai bine zis în centrul învățământului integral — secundar să stea figura măreață și covârșitoare a Mântuitorului, de care are absolută nevoie tinărul în mijlocul indoielilor și frământărilor sale. „Dela învățământul religios se așteaptă ca în el să se împreune firele încurcate ale cugetării tinerești și apoi de aici pornind să se introducă ordine în complexul neîncheșnat și contradictoriu al culturii”.²

Catehetul va face din studiul său un studiu central, în care grelele probleme ale vieții și lumii — atacate de metafizică, psihologie, științe naturale, istorie — să primească cea mai satisfăcătoare soluție prin învățătura lui Hristos care — celorce

¹ Într'un chestionar s'a adresat claselor superioare dintr'un liceu, întrebarea: „Cine trăiește, sau a trăit pe Isus ca Mântuitor al ei propriei sale vieți?” Răspunsurile pozitive au fost numai 10%.

² H. Mayer: o. c. pg. 153.

caută răspuns la întrebări chinuitoare — le răspunde cu blân-
deja Lui obișnuită: „Eu sunt calea și adevărul și viața“.

Dar ca învățământul religios să primească o importanță centrală, catehetul trebuie să se știe apropiat de sufletul ucenicilor săi, să cunoască preocupările acestora, gradul lor de cultură, natura cunoștințelor primite la celelalte discipline, să răsfoiască cu multă atenție manualele lor și să stea în strânsă legătură cu ceilalți profesori, arătând interes și orientându-se în toate ramurile culturii, pentru că acestea toate oferă posibilități de legătură cu religia. Studiile umaniste pregătesc drumul pentru înțelegerea izvoarelor biblice, istorice și liturgice, filosofia formează cugetarea abstractă, matematica promovează cugetarea logică, științele naturale deschid ochii omului tânăr pentru o contemplare înțeleaptă a naturii, ale cărei taine nepătrunse constrâng și pe cel mai îndrăzneț spirit să vadă în univers descoperirea lui Dumnezeu.

Este deci firească necesitatea de a unifica într-o sinteză ideile disparate cu care se ocupă științele speciale. Aceasta e problema care chinuște cel mai mult sufletul elevului. Dacă de ex. profesorul dela științe nu ține seamă de divinitate și de legătura dintre aceste două noțiuni, și dacă preotul nu vrea să vadă decât mâna lui Dumnezeu peste tot, dacă aceste obiecte se predau fără nici o corelație între ele, ne închipuim ce confuzie se naște în sufletul elevului și ce încredere capătă el în învățătura care i se dă în școală. Nu tot astfel se va întâmpla, dacă noțiunii de divinitate i se dă în cadrul științelor naturale locul care i se cuvine și nu este privită numai ca ceva aparținător exclusiv teologiei.¹

Diferitele materii ignorându-se, adesea contrazicându-se între ele nu se armonizează într'un tot unitar, condiție neapărată a unei culturi generale pregătitoare, spre care țină tinda școala secundară.

Învățătura lui Hristos, prin esența ei este menită și singură capabilă să niveleze asperitățile și să împace contrastele cu duhul iubirii care desarmează și pe dușman. Învățătura lui Hristos, propagată și în școala secundară așa cum pretinde ființa ei, va fi în stare să armonizeze într'un tot unitar științele

¹ G. G. Antonescu: Curs de pedagogie generală pg. 406.

adesea contradictorii, ajutând tineretul la formarea unei concepții de viață unitară. Învățătura lui Hristos — precum ne dovedește psihologia — știe să satisfacă cerințele sufletului tinăr propoveduind eroismul dorit de el împreună cu blândețea, care mult îi place omului tinăr, împăcând știința după care însetează acesta, cu credința de care nu se poate lipsi și dând sufletului adolescent căldura idealului statornic căutat cu atâta ardoare de acesta.

Dr. NICOLAE TERCHILĂ

Biblioteca Mitropolitană Sibiu

DATE ȘCOLARE

PERSONALUL DIDACTIC ȘI ADMINISTRATIV

1. *Nicolae Colan*, profesor titular definitiv și rector. Ani de serviciu 12.
2. *Ilie Beleușă*, protopresbiter, profesor titular definitiv. Ani de serviciu 13.
3. *Iosif Hradil*, doctor în teologie, presbiter, profesor titular provizor. Ani de serviciu 10.
4. *Nicolae Terchilă*, doctor în filosofie, presbiter, profesor titular provizor. Ani de serviciu 9.
5. *Nicolae Neaga*, doctor în teologie, presbiter, profesor titular provizor. Ani de serviciu 6.
6. *Dumitru Stăniloae*, doctor în teologie, presbiter, profesor titular provizor. Ani de serviciu 5.
7. *Alex. Popa*, licențiat în teologie, profesor suplinitor. Ani de serviciu 1.
8. *Nicolae Popoviciu*, licențiat în teologie, diacon, profesor suplinitor. Ani de serviciu 2.
9. *Nicolae Ifțu*, doctor în medicină, profesor de igienă și medic al Academiei teologice. Ani de serviciu 24.
10. *Candid Popa*, profesor suplinitor.
11. *Nicolae Topolog*, presbiter, profesor suplinitor.
12. *Mihail Neagu*, presbiter, duhovnicul Academiei teologice. Ani de serviciu 3.
13. *V. Sămărtinean*, econom și secretar. Ani de serviciu 1.

ACTIVITATEA LITERARĂ-CULTURALĂ A PROFESORILOR

ÎN ANUL ȘCOLAR 1933/34

Nicolae Colan:

1. A redactat „Revista Teologică”, „Viața Ilustrată” și publicația periodică „Problemele Vremii” și a colaborat la diferite ziare.

2. Conferințe: *a)* Revizionismul și viața viitoare (Universitatea populară, Sibiu). *b)* Rusaliile și revizionismul (Căminul C. F. R., Sibiu). *c)* Între Isus și Pilat (F. O. R. și Astra, Orăștie). *d)* Diferite conferințe religioase la sate în legătură cu propaganda culturală a Astrei.

Ilie Beleuță :

1. A publicat un studiu în acest anuar.
2. A colaborat la „Revista Teologică”.

Dr. I. Hradil :

1. Conferințe : Procedura în procesele matrimoniale (Cercul preoțesc Sibiu).
2. A colaborat la „Telegraful Român”.

Dr. N. Terchilă :

1. A publicat un studiu în acest anuar.
2. Conferințe: *a)* Ortodoxia și naționalismul românesc. (F. O. R., Dumbrăveni). *b)* Datoria finetului de azi (Astra, Sibiu). *c)* Conferințe populare la sate în cadrele Astrei.

3. A colaborat la „Revista Teologică” și „Telegraful Român”.

Dr. N. Neaga :

1. Conferințe: *a)* Valoarea Psaltirei. *b)* Iubirea animalelor. *c)* Mântuirea sufletului. *d)* Puterea credinței (Cartierul Trei Stejari, Sibiu și parohia din Sub. inferior).

2. A colaborat la „Revista Teologică” și „Telegraful Român”.

Dr. D. Stăniloae :

1. A redactat „Telegraful Român”, a colaborat la „Revista Teologică” și „Viața Ilustrată”.

2. Conferințe: Mașinismul și viața spirituală (F. O. R. Medias).

N. Popoviciu :

1. Lucrări: *a)* Inceputurile Nestorianismului (Seria teologică, Sibiu). *b)* Epicleza euharistică (Seria teologică, Sibiu).

2. A colaborat la „Revista Teologică”, „Telegraful Român”, „Lumina Satelor” și „Oastea Domnului” din Sibiu.

3. A conferențiat în fiecare Duminică la adunările „Oastei Domnului” din Sibiu.

MATERIILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT

ANUL I

1. *Arheologia biblică*, 1 oră pe săptămână, prof. Dr. Nic. Neaga.

2. *Introducere în cărțile T. V.*, 2 ore pe săptămână, prof. Dr. Nicolae Neaga.

3. *Comentar la T. V.*, 2 ore pe săptămână, profesor Dr. Nicolae Neaga.

4. *Istoria bisericească universală*, până la 1054, 3 ore pe săptămână, prof. Ilie Beleușă.

5. *Introducere în filosofie*, 2 ore pe săptămână, profesor Dr. Nicolae Terchilă.

6. *Istoria filosofiei*, 2 ore pe săptămână, prof. Dr. Nicolae Terchilă.

7. *Limba ebraică*, 2 ore pe săptămână, prof. Dr. Nicolae Neaga.

8. *Cântări bisericești*, 2 ore pe săptămână, prof. Candid Popa.

9. *Tipic bisericesc*, 1 oră pe săptămână, prof. Candid Popa.

10. *Limba greacă*, 2 ore pe săptămână, prof. Dr. D. Stăniloae.

11. *Ansamblu coral*, 4 ore pe săptămână, împreună cu anii II, III și IV, prof. Nicolae Topolog.

ANUL II

1. *Introducere în cărțile T. N.*, 3 ore pe săptămână, prof. N. Colan.

2. *Comentar la T. N.*, 2 ore pe săptămână, profesor N. Colan.

3. *Comentar la T. N.*, 2 ore pe săptămână, profesor Dr. Nicolae Neaga.

4. *Istoria bisericească universală*, de la 1054 până azi, 3 ore pe săptămână, prof. Dr. D. Stăniloae.

5. *Istoria bisericii ortodoxe române*, 3 ore pe săptămână, prof. Ilie Beleușă.

6. *Patrologia și Patristica*, 3 ore pe săptămână, profesor Ilie Beleuță.

7. *Cântări bisericești*, 2 ore pe săptămână, prof. Candid Popa.

8. *Tipic bisericesc*, 1 oră pe săptămână, prof. Candid Popa.

9. *Ansamblu coral*, 4 ore pe săptămână, împreună cu anii I, III și IV, prof. Nicolae Topolog.

10. *Seminar istoric*, 1 oră pe săptămână, prof. Ilie Beleuță.

11. *Seminar la T. V.*, 1 oră pe săptămână, profesor Dr. Nicolae Neaga.

ANUL III

1. *Comentar la T. N.*, 2 ore pe săptămână, profesor N. Colan.

2. *Apologetica*, 3 ore pe săptămână, prof. N. Popoviciu.

3. *Teologia dogmatică*, (partea I), 3 ore pe săptămână, prof. N. Popoviciu.

4. *Teologia morală*, 7 ore pe săptămână, prof. Alex. Popa.

5. *Catehețica*, 2 ore pe săptămână, prof. Dr. N. Terchilă.

6. *Omiletica teoretică*, 2 ore pe săptămână, prof. N. Popoviciu.

7. *Pedagogia și Istoria pedagogiei*, 2 ore pe săptămână, prof. Dr. N. Terchilă.

8. *Cântări bisericești*, 1 oră pe săptămână, prof. Candid Popa.

9. *Tipic bisericesc*, 1 oră pe săptămână, prof. Candid Popa.

10. *Ansamblu coral*, 4 ore pe săptămână, împreună cu anii I, II și IV, prof. N. Topolog.

11. *Seminar moral*, 1 oră pe săptămână, prof. Alex. Popa.

ANUL IV

1. *Seminar la T. N.*, 1 oră pe săptămână, prof. N. Colan.

2. *Teologia dogmatică*, (partea II), 3 ore pe săptămână, prof. Dr. D. Stăniloae.

3. *Dreptul bisericesc*, 6 ore pe săptămână, prof. Dr. Iosif Hradil.

4. *Teologia pastorală*, 3 ore pe săptămână, prof. Dr. D. Stăniloae.

5. *Liturgica*, 3 ore pe săptămână, prof. Dr. I. Hradil.

6. *Predici*, 1 oră pe săptămână, prof. N. Popoviciu.

7. *Sociologia*, 2 ore pe săptămână, prof. Alex. Popa.

8. *Cântări bisericești*, 2 ore pe săptămână, prof. Candid Popa.

9. *Tipic bisericesc*, 1 oră pe săptămână, prof. C. Popa.

10. *Ansamblu coral*, 4 ore pe săptămână, împreună cu anii I, II și III, prof. Nicolae Topolog.

11. *Seminar la dreptul bisericesc*, 1 oră pe săptămână, prof. Dr. Iosif Hradil.

12. *Seminar dogmatic*, 1 oră pe săptămână, prof. N. Popoviciu.

13. *Seminar pastoral*, 1 oră pe săptămână, prof. Dr. D. Stăniloae.

14. *Seminar catehetic-pedagogic*, 2 ore pe săptămână, prof. Dr. N. Terchilă.

15. *Igienă*, 1 oră pe săptămână, prof. Dr. N. Iltu.

Biblioteca Mitropolitană Sibiu

TABLOU REZUMATIV

Nr. curent	Numele profesorului	A propus materiile de învățământ	In anul	Nrul orelor săptămânale	
				Din materiile de învățământ în special	Total
1	N. Colan	Intr. în cărțile T. N. Comentar la " " " " Seminar la T. N.	II	3	8
			II	2	
			III	1	
			IV	1	
2	I. Beleuță	Istoria bis. univ. " " rom. Patrologia și Patr. Seminar istoric	I	3	10
			II	3	
			II	3	
			II	1	
3	Dr. I. Hradil	Drept și Adm. bis. Liturgica Seminar la drept	IV	6	10
			IV	3	
			IV	1	

Nr. curent	Numele profesorului	A propus materiile de învățământ	In anul	Nr. orelor săptămânale	
				Din materiile de învățământ în special	Total
4	Dr. N. Terchilă	Introd. în filosofie Istoria filosofiei Catehetica Ped. și ist. ped. Semin. cateh. ped.	I I III III IV	2 2 2 2 2	10
5	Dr. N. Neaga	Arheologia biblică Introd. în T. V. Comentar la T. V. Limba ebraică Comentar la T. V. Semin. la T. V.	I I I I II II	1 2 2 2 2 1	10
6	Dr. D. Stăniloae	Istoria bis. univ. Pastorala Dogmatica Semin. pastoral Limba greacă	II IV IV IV I	3 3 3 1 2	12
7	Alex. Popa	Teologia morală Semin. moral Sociologia	III III IV	7 1 2	10
8	N. Popoviciu	Apologetica Dogmatica Omiletica teoretică Omiletica practică Semin. dogmatic	III III III IV IV	4 3 2 1 1	11
9	Dr. N. Ittu	Igiena	IV	1	1
10	C. Popa	Cântări bisericești " " " " " " " Tipic " " " " " " "	I II III IV I II III IV	2 2 2 2 1 1 1 1	12
11	N. Topolog	Ansamblu coral	I—IV	4	4

T A B L O U L

STUDENȚILOR INMATRICULAȚI ÎN ANUL ȘCOLAR 1933/1934

ANUL I

1. Moise Benga din Șirnea.	7. Vasile Hațiegan din
Joungstown.
2. Ioan Bica din Voevodenii-
mari.	8. Gheorghe Malene din
Boholț.
3. Romulus Ciora din Zagon.	9. Ieronim Marcoviciu din
Dumbrăveni.
4. Teofil Doctor din Vână-
tori.	10. Ioan Rauca din Vălcele.
5. Petre Dumitreasă din
Sebeș.	11. Vasile Sămărtinean din
Cornești.
6. Aurel Fleșariu din Sas-
chiz.	12. Ioan Turcu din Cenade.

ANUL II

1. Nicolae Bârsan din
Dârste.	10. Gheorghe Măglaș din
Veza.
2. Gheorghe Bica din Voe-
vodenii-mari.	11. Aurel Miclea din Balomir.
3. Valeriu Cojocariu din
Părău.	12. Nicolae Mirică din Băcel.
4. Constantin Comșulea din
Râușor.	13. Mircea Modroiu din Bu-
zăul-Ardeal.
5. Ioan Dancu din Sebeș.	14. Ieronim Mosora din
Daneș.
6. Ioan Hăpriian din Berghin.	15. Filaret Muntean din Va-
lea-Boului.
7. Mihai Indrieș din Văli-
șoara.	16. Dumitru Popescu din
Totoiu.
8. Eugen Lazar din Alliance
Ohio.	17. Maria Prașca din Sibiu.
9. Lazăr Măciucă din Oco-
lișul-Mare.	18. Savu Savu din Pianul-de-
jos.
	19. Iosif Țigu din Dobra.

ANUL III

1. Romulus Albu din Hărău.	17. Nicolae Miclea din Șibot.
2. Gheorghe Bordean din Jiberti.	18. Remus Mircea din Agoștin.
3. Ioan M. Branea din Boița.	19. Traian Moșic din Petrița-Lonea.
4. Marcu Budac din Oprea-Cârțișoara.	20. Ioan Neacșu din Fântâna.
5. Eugenia Chidu din Sibiu.	21. Toma Nistor din Vurpăr.
6. Nicolae Cigmăian din Cărpiniș.	22. David Olariu din Săsăuș.
7. Gheorghe Corbu din Hărman.	23. Ioan Oltean din Laslea.
8. Ioan Comșa din Galați.	24. Partenie Popa din Ocna-Sibiului.
9. Constantin Dârjan din Purcăreni.	25. Ioan Popa din Apoldul-de-jos.
10. Hariton Eșian din Sâmbăta-de-jos.	26. Iosif Rusu din Bozeș.
11. Ioan Faur din Râșnov.	27. Cornel Schiau din Topârcea.
12. Ioan Florea din Pianul-de-jos.	28. Valer Ștefan din Cincul.
13. Octavian Flucuş din Săcel.	29. Ilie Stoica din Aurel-Vlaicu.
14. Ștefan Galea din Giacăș.	30. Ioan Sumedrea din Moe-ciul-de-jos.
15. Traian Grecu din Ruja.	31. Iosif Țânt din Nandru.
16. Mircea Laslo din Visca.	32. Ioan Vulcu din Petroșani.

ANUL IV

1. Trifu Benea din Ștejărel.	8. Petru Filip din Cigmău.
2. Octavian Cocan din Sâmbăta-de-sus.	9. Ilie Gligor din Hărănglab.
3. Vasile Coman din Deal.	10. Gheorghe Grovu din Oprea-Cârțișoara.
4. Ioan Comșa din Mărcuș.	11. Gheorghe Iacob din Petroșani.
5. Ioan Dadu din Toderița.	12. Simion Macarie din Vinerea.
6. Pompiliu Dan din Alma.	13. Simion Nanu din Chinciuș.
7. Vasile Doroga din Lădroman.	

14. Zaharia Rucărean din Laslea.
15. Alexandru Tatabă din Sâmbăta-de-jos.
16. Lucian Aurel Tebieș din Șesuri.
17. Dumitru Tohănean din Ghimbav.
18. Partenie Tomuța din Șoroștin.

19. Tiberiu Țigoiu din Purcăreni.
20. Axente Ursa din Luncoiul-de-jos.
21. Valeriu Voineag din Porumbacul-de-sus.
22. Pavel Vițelariu din Dumbrăveni.

T A B L O U L

STUDENȚILOR DIN ARHIDIECEZĂ, PE PROTOPOPIATE

Nr. crt.	Protopopiatul	Anul				Total
		I	II	III	IV	
1	Agnita	—	—	3	—	3
2	Avrig	—	—	1	2	3
3	Băița	—	1	—	2	3
4	Bran	1	—	2	1	4
5	Brașov	—	1	2	1	4
6	Cohalm	—	—	3	—	3
7	Deva	—	1	1	—	2
8	Dobra	—	1	—	—	1
9	Făgăraș	2	1	2	2	7
10	Geoagiu	—	—	2	1	3
11	Hățeg	—	1	—	—	1
12	Hunedoara	—	—	1	—	1
13	Ilia	—	—	1	—	1
14	Jiu	—	—	2	1	3
15	Mediaș	1	—	—	—	1
16	Mercurea	—	—	1	—	1
17	Oituz	1	—	—	1	2
18	Oltul	—	2	—	1	3
19	Orăștie	—	1	2	1	—
20	Săliște	—	—	2	—	2
21	Sebeș	1	4	1	1	7
22	Sfântul-Gheorghe	1	2	—	—	3
23	Sibiu	—	1	4	—	5
24	Sighișoara	2	—	—	—	2
25	Târnava	1	1	—	2	—
26	Târnava-mare	1	1	2	4	8
27	Zarand	—	—	—	1	1
28	Din altă eparhie	1	1	—	1	3
Total		12	19	32	22	85

T A B L O U L
STUDENȚILOR DUPĂ STAREA SOCIALĂ A PĂRINȚILOR LOR

Nr. curent	A n u l	Preoți	Invățători	Funcționari	Comercianți	Meseriași	Ţeonomi	Total general
1	I	2	—	—	—	1	9	12
2	II	2	2	4	1	2	8	19
3	III	5	3	—	1	3	20	32
4	IV	1	1	—	—	1	19	22
Total		10	6	4	2	7	56	85

BIBLIOTECA PROFESORILOR ACADEMIEI

În cursul anului școlar 1933/34 biblioteca s'a înmulțit cu 69 volume. Câteva volume au fost dăruite.

Iată numele donatorilor: *N. Colan*, rectorul Academiei teologice: „Discurs la mesaj“ de Dr. V. Loichiță; „Revista Teologică“ pe 1933; *Pr. Gh. Ciăușeanu*: „Monogenismul biblic“ (de donator); *C. Popp*, director, „Albina“: „Rășcoala țărănească“ (de P. Cosma); *Gr. T. Marcu*: „τό πρόβλημα της γλώσσης του Ησοῦ“ (de E. Antoniadē); *C. I. Emilian*: „Anarhismul poetic“ (de donator); *Dr. Șt. Demian*, dir. lic. Făgăraș: Anuarul lic. „Radu Negru din Făgăraș“; *O. Stanca*: „Almanahul soc. P. Maior“.

Starea bibliotecii profesoriale pe grupe:

I. Teologie	1290 vol.
II. Filosofie	92 „
III. Limbă și literatură	115 „
IV. Istorie și geografie	300 „
V. Matematici și științe	4 „
VI. Agricultură	3 „
VII. Jurisprudență	112 „
VIII. Enciclopedie	55 „
IX. Protocoale sinodale	43 „
X. Diverse	398 „
XI. Memoriile Academiei române	160 „
XII. Colecția „Migne“	389 „

Total . 2901 vol.

Pe lângă cărțile din bibliotecă, profesorii Academiei teologice „Andreiane“ au avut la dispoziție mai multe reviste din țară și străinătate.

Biblioteca Academiei teologice „Andreiane“ este profesorul *Dr. Nicolae Neaga*.

II

CRONICA ANULUI

SCHIMBĂRI IN CORPUL DIDACTIC

În locul părintelui Iosif Vințan, la catedra de teologie morală a fost numit cu titlu de profesor suplinitor licențiatul în teologie Alexandru Popa, (ord. P. V. Consiliu arhiepiscopesc Nr. 6576 Bis. din 11 Octomvrie 1933).

VIZITE

Ca și anii trecuți, I. P. S. Mitropolii Nicolae s'a interesat și anul acesta de aproape atât de mersul învățământului în Academia noastră teologică, cât și de viața studenților în internat.

În ziua de 1 Maiu 1934 I. P. S. Sa a asistat la cursurile de Istoria bisericească Universală și de Apologetică ; în ziua de 2 Maiu la cursurile de Exegeza V. T. și de Drept bisericesc ; iar în ziua de 3 Maiu la cursurile de Introducere în N. T. și Sociologie.

ȘEDINȚELE CONSILIULUI PROFESORAL

În anul școlar 1933/34 Consiliul profesoral a ținut 9 ședințe, dintre cari 7 ordinare și 2 extraordinare, rezolvind chestiunile cari aparțin sferei sale de competență.

FESTIVITĂȚI

Inaugurarea anului academic 1933/4 s'a făcut în ziua de 24 Septemvrie 1933 cu serviciul divin al sfintei Liturghii și cu al Chemării Duhului Sfânt săvârșit în biserica catedrală a Mitropoliei, și cu o festivitate care a avut loc în Aula Academiei Teologice la ora 11¹/₂ din zi. În cadrul acestei festivități rectorul N. Colan a ținut o cuvântare ocazională subliniind marile îndatoriri pe cari le au profesorii și studenții deopotrivă în opera de înțeleaptă zidire sufletească a viitorului nostru cler. Corul Academiei teologice sub conducerea părintelui N. Topolog a exe-

cutat 2 cântări religioase. La solemnitate au participat Corpul profesoral și studenții Academiei teologice precum și un distins public din oraș.

În cursul anului școlar Academia teologică a sărbătorit după cuviință toate zilele menite să proslăvească marile evenimente din istoria bisericească și națională a neamului.

Solemnitatea încheierii anului școlar a avut loc în ziua de 17 Iunie 1934 prin participarea profesorilor și studenților la Sf. Liturghie și la rugăciunea de mulțumită din Catedrala mitropolitană și printr'un festival alcătuit dintr'o cuvântare a rectorului N. Colan și 2 coruri ale studenților Academiei teologice.

EXTENSIUNEA ACADEMICĂ

Profesorii și studenții și-au continuat frumoasa tradiție de a-și da și în afară de școală devotata lor contribuție la ridicarea morală și culturală a poporului, cei dintâi ținând mai multe conferințe și predici, iar cei din urmă dând mai multe concerte în diferitele orașe și sate ale arhiepiscopiei noastre.

Biblioteca Mitropolitană Sibiu

III

SOCIETATEA „A. ȘAGUNA“ A STUDENȚILOR DELA ACADEMIA TEOLOGICĂ „ANDREIANĂ“ DIN SIBIU

— RAPORT GENERAL —

1. ACTIVITATEA SOCIETĂȚII ÎN GENERAL

Societatea s'a constituit pe anul școlar 1933/34 în ședința din 28 Septembrie sub conducerea domnului Rector Nicolae Colan dupăcum urmează:

Președinte de onoare domnul prof. diacon Nicolae Popoviciu.

Membrii comitetului:

Coman Vasile anul IV președinte activ; Cocan Octavian anul IV vice-președinte; Benea Trifu anul IV secretar general; Faur Ioan anul III consilier U. N. S. C. R.; Laslo I. V. Mircea anul III bibliotecar; Galea Ștefan anul III casier; Bica Gheorghe anul II secretar de ședințe; Mirică Nicolae anul II econom; Benga Moise anul I vice-econom; Turcu Ioan anul I vice-bibliotecar.

Membrii în comisia literară:

Doroga Vasile anul IV; Rucărean Zaharie anul IV; Albu Romul anul III; Rusu Iosif anul III; Comșulea Constantin anul II; Popescu Dumitru anul II; Dumitreasa Petru anul I; Rauca Ioan anul I.

Membrii în comisia verificatoare:

Macarie Simion anul IV; Neacșu Ioan anul III; Bârsan Nicolae anul II.

Societatea academică a studenților în teologie, în decursul anului acestuia a ținut 10 (zece) ședințe plenare, dintre cari una extraordinară și una festivă.

Ședința festivă s'a ținut în 29 Noembrie 1933 în Aula Academiei teologice „Andreiane” întru amintirea patronului societății, nemuritorul Mitropolit Andrei Șaguna.

Numărul membrilor societății: fondatori 8; onorari 28 și ordinari 84.

2. ACTIVITATEA SPECIALĂ A SOCIETĂȚII

a) ACTIVITATEA LITERARĂ

În decursul anului acestuia s'au citit în ședințele comisiei literare 16 lucrări, iar în fața societății plene 15, una fiind respinsă.

Lucrările citite sunt ale următorilor studenți:

Anul II. Popescu D.: Gânduri la începutul primăverii (meditație).

Anul III. 1. Albu Romul: Spre fericire prin sfințenie (meditație). 2. Faur I. a) Rolul național al Bisericii ortodoxe în trecutul neamului nostru; b) Din activitatea bisericească-națională a domnului prof. univ. Onisifor Ghibu. 3. Rusu I. a) Secta Adventiștilor. b) Sărbătorirea Sâmbetei.

Anul IV. 1. Coman V.: a) Răul și mântuirea (traducere); b) Tineretul și Biserica; c) Învățătura despre purgator și combaterea ei; d) Pericolul național al sectelor; e) Portretul preotului ideal al vremilor de azi. 2. Doroga V.: Înviearea (traducere liberă după G. Keller). 3. Iacob Gh.: Încercări asupra cunoașterii lui Dumnezeu (prelucrare după Louismet). 4. Rucărean Z.: Note pe marginea unei cărți (dare de seamă asupra cărții „Schitul cu ploi” de Al. Lascarov-Moldovanu). 5. Ursa A.: Pe Golgota (meditație).

Pe lângă aceste lucrări au declamat și executat bucăți muzicale în ședințele societății următorii studenți: 1. Comșa I. anul IV. Rugăciune de Gr. Alexandrescu; 2. Țigoiu T. anul IV. „Cântarea înfrățirii” de I. U. Soricu; 3. Corul anului II sub conducerea studentului Munteanu F. a executat bucata muzicală: De-ar fi lumea de hârtie de N. Oancea; 4. Corul anului III sub conducerea studentului Florea I. a executat următoarele bucăți muzicale: a) Imn religios de A. Bena; b) Hop! Lelișo Mărioară de N. Oancea; c) Rugăciune de Milgrave; d) Pe tine te laudăm de S. Drăgoi.

La consiliul U. N. S. C. R. din vară ținut la Techirghiol-Eforie și la cel din toamnă ținut la București a luat parte președintele Coman Vasile.

La concursul Soc. „Tinerimea Română” care a avut loc în 12 Aprilie 1934, studenții Florea I. și Nistor T. au fost premiați.

b) ACTIVITATEA ADMINISTRATIVĂ

Comitetul societății a ținut în decursul anului acestuia 12 ședințe ordinare, îngrijindu-se în acest fel de bunul mers al afacerilor administrative ale societății.

În ziua de 6 Maiu, cu prilejul adunării eparhiale, societatea și-a văzut realizată dorința de-a avea steagul ei. I. P. S. Sa servind la sf. liturghie a oficiat slujba sfințirii, fiind totodată și nașul steagului.

3. AVEREA SOCIETĂȚII

a) BIBLIOTECA

În anul acesta s'au primit donațiuni de cărți pentru bibliotecă dela: I. Asociațiunea „Astra”: 1. Pentru adevăr și lumină publicată de Asoc. „Astra” 1933. 2. Nu-ți băga nasul unde nu-ți fierbe oala de H. Petra Petrescu 1933. 3. Flori din grădina raiului de Septimiu Popa 1933. 4. Poezii populare și chiuituri din Țara Oltului adunate de Victor Popa 1933. 5. Țara noastră România de Dr. Sabin Opreanu 1933. 6. Odinioară și acum de Ioan Pop-Reteganul 1933. 7. Calendarul pentru popor al Asoc. pe anul 1934. 8. De ce nu poate fi plugarul român comunist? de Seb. Bormemisa 1933. 9. Raport general pe anul 1929—30 publicat de Asoc. „Astra” Brașov. 10. Mult pot pușinii buni împreună, dare de seamă publicată de Asoc. „Astra” 1932. 11. Până nu e prea târziu (dare de seamă) publicată de Asoc. „Astra”.

II. I. P. S. Sa Dr. Nicolae Bălan: Victor la Place de Cornelia Costescu (2 exemplare) 1933.

III. Nicolae Colan: 1. Ortodoxia văzută de un protestant de W. A. Visser't Hooft 1933. 2. Congresul național bisericesc, publicat de Patriarhia română 1933. 3. Lămuriri nouă privitoare la revoluția lui Horea de Ștefan Meteș 1931. 4. Anuarul Academiei teologice „Andreiane” 1933. 5. Căsătoria religioasă și civilă de Pr. mis. Al. Al. Scvozmicov 1930. 6. Chestionar asupra conținutului și evoluției vieții religioase publ. de Inst. de Psih. exp., comp. și aplic. al Univ. din Cluj 1927. 7. În chestiunea căminului românesc din Ierusalim de Episcopul Visarion 1933. 8. Sfințirea bisericii române din Sofia de Episcopul Visarion 1933. Lucrările adunării eparhiale a arhiepisc. Chișinăului 1931.

IV. Nicolae Popoviciu: 1. Religions-Psihologie de Dr. Otto von der Pfordten 1922. 2. Începuturile nestorianismului 1933.

V. Ilie I. Beleuță: Priviri istorice asupra învățăturii și duhului bis. ort. de Al. de Sturza (2 exemplare) 1931.

VI. Dr. Mircea Suciu-Sibianu: Gânduri sănătoase (2 exemplare) 1929.

VII. Teodor Bodogae: Ortodoxia văzută de un protestant de W. A. Visser't Hooft 1933.

VIII. Ștefan Duca: Manual de studiu pastoral de Andrei Șaguna 1872.

IX. Col. Demeiriu Bardosi: Principiile caracterelor tari (2 exemplare) 1933.

X. A. Nanu: Făclii cerești 1934.

XI. Dr. Vasile Rebreanu: Cuvântări la ziua eroilor (8 exemplare) 1934.

XII. Dr. I. Negoijă: Adevărata critică și metodă 1934.

XIII. Ioan I. Dancu: 1. Floarea Betuliei de Ștefan Lazar 1919. 2. Studii asupra creștinismului considerat ca legătură de unire între popoare, trad. de I. I. Beleuță 1924. 3. Tinărul, ție-ți zic, școală-te de Dionisie Făgărășanu 1933.

XIV. Bogdan Duică: Psalmul 102 cu toate stihurile de Ștefan Popescu.

XV. Constantin Baicu: Memorialul școalei capitale gr. ort. române din Orăștie 1921.

S'au cumpărat 90 opuri în 111 volume.

În consecință cărțile din bibliotecă s'au înmulțit în decursul anului școlar 1933—34 cu 141 opuri în 167 volume.

Starea bibliotecii la încheierea anului școlar:

		opuri	lu	vol.
Grupa	I. Teologie	975	„	1160
„	II. Literatură	1144	„	1322
„	III. Istorie și geografie	595	„	712
„	IV. Filosofie și pedagogie	306	„	341
„	V. Științe naturale și economie	131	„	154
„	VI. Jurisprudență	99	„	103
„	VII. Protocoale sinodale și congresuale	76	„	77
„	VIII. Rapoarte anuale și anuare	48	„	51
„	IX. Enciclopedice	38	„	50
„	X. Diverse	202	„	251
„	XI. Muzicale	123	„	126
„	XII. Publicații periodice. Reviste	575	„	657

Analele Academiei Române:

I. Memoriile secțiunii istorice	135 în	135
II. „ „ literare	64 „	67
III. „ „ administrative	54 „	56
IV. „ „ științifice	92 „	96
V. Discursuri de recepție	46 „	69
In total 4725 opuri în 5442 volume.		

b) CABINETUL DE LECTURĂ

În cabinetul de lectură al societății în decursul anului 1953/54 la dispoziția studenților au stat următoarele reviste, ziare și foi:

a) Reviste abonate: 1. Biserica ortodoxă. 2. Fântâna Darurilor. 3. Misionarul. 4. Candela. 5. Raze de lumină. 6. Căminul. 7. Sănătatea. 8. Boabe de grâu. 9. Viața Românească. 10. Când Românesc. 11. Revista de filosofie.

b) Reviste gratuite: 1. Revista Teologică. 2. Apostolul. 3. Renașterea. 4. Mitropolia Moldovei. 5. Viitorul. 6. Viața Monahală. 7. Viața Ilustrată. 8. Lumina Creștinului. 9. Cronica Romanului. 10. Luminătorul. 11. Biserica și școala. 12. Revista fundațiilor Regale. 13. Convorbiri literare. 14. Lumea nouă. 15. Revista istorică. 16. Cele trei Crișuri. 17. Revista Tinerimei Române. 18. Roma. 19. Revista de igienă socială. 20. Drum nou. 21. Răsăritul. 22. Datina. 23. Solidaritatea. 24. Revista spiritistă. 25. Cultura poporului. 26. Viața Basarabiei. 27. Blajul. 28. Străjerul. 29. Arpa. 30. Armonia. 31. Revista economică. 32. Ziarul științelor și al călătoriilor. 33. La tribune des jeunes.

Ziare gratuite: 1. Universul. 2. Calendarul. 3. Cuvântul. 4. Țara noastră. 5. Credința. 6. Gazeta. 7. Glasul Bucovinei.

Foi gratuite: 1. Albina. 2. Cuvânt Moldovenesc. 3. Foaia diecezană. 4. Lumina Satelor. 5. Oastea Domnului. 6. Telegraful Român. 7. Unirea. 8. Vestitorul. 9. Renașterea. 10. Legea românească. 11. Glasul Monahilor. 12. Dumineca ortodoxă. 13. Glasul Domnului. 14. Adevărul creștin. 15. Avântul. 16. Vestul. 17. Economia. 18. Dacia creștină. 19. Observatorul. 20. Sentinela. 21. Foaia noastră. 22. Ardealul. 23. Vestitorul. 24. Solia dreptății. 25. Târnava. 26. Glasul Ardealului. 27. Ar-

dealul. 28. Gazeta Sătmăruului. 29. Astra. 30. Gazeta Orșovei. 31. Marea noastră. 32. Roata. 33. Gazeta Transilvaniei. 34. Speranța. 35. Buletinul școlar. 36. Zarandul. 37. Târnava. 38. Nădejdea. 39. Gazeta Hunedoarei. 40. Strigătul Oltului. 41. Săcuimea.

c) CASSA SOCIETĂȚII

În urma hotărârii unanime a membrilor societății și cu aprobarea Onor. Rectorat, cele două fonduri: administrativ și de ajutorare și premii au fost contopite într'unul singur.

Intrate	Lei 60.678
Eșite	„ 17.994
Rest de cassă . .	Lei 42.684

MULȚUMITĂ PUBLICĂ

Societatea academică își împlinește o plăcută datorie exprimându-și adâncă sa mulțumită și recunoștință față de autoritatea bisericească pentru acordarea saletor necesare societății, Domnului Rector Nicolae Colan pentru supravegherea și sprijinul moral și material acordat societății, Onor. corp profesoral pentru interesul ce ni l-a arătat în decursul anului acestuia, ca și'n al celor trecuți și Prea Cucernicieii Sale Părintelui Diacon Prof. Nicolae Popoviciu pentru bunăvoința ce-a avut-o față de noi, primind sarcina preșidenției onorifice.

Societatea exprimă cele mai călduroase mulțumiri tuturor celorce au contribuit la sporirea bibliotecii, prin donațiuni de cărți și oferte în bani, precum și onor. Redacții, cari ne-au dat tot sprijinul pentru ajungerea la ținta spre care ne-am silit să ajungem, prin trimiterea gratuită a revistelor, ziarelor și foilor lor.

Sibiu, din ședința societății ținută la 24 Maiu 1934.

VASILE COMAN
președinte activ

TRIFU BENEĂ
secretar general.

TINERETUL ȘI BISERICA¹

Înscriem astăzi în conștiința noastră șase decenii dela moartea Mitropolitului Andrei Șaguna, patronul societății noastre. Când cei din urmă însoțitori ai vieții pământești a lui Șaguna ni-l evocă cu duioșie până la lacrimi, în sufletul nostru de tineri încolțește cultul sfânt al recunoștinții pentru opera-i măreață, ca și cultul datoriei, de-a păstra cu sfințenie moștenirea lăsată.

Cu cât timpul se deapănă mai mult, icoana Mitropolitului Șaguna ne apare mai vie: ni-l croim tânăr, după asemănarea sufletului nostru. Într'adevăr Șaguna se întrecuse pe sine, a depășit cadrele vieții lui pământești și, înfăptuind o epocă, el e toldeauna tânăr în conștiința noastră. Dela hotărâtoarea decizie luată de tânărul Anastasie, care avu darul să risipească tot norul de tentații ce-i băteau la poarta conștiinței lui, vor pleca și considerațiile noastre asupra tineretului, — îndeosebi cel intelectual. În mijlocul unei lumi împânzite de materialism și de promisiuni trădătoare a spus el cuvintele cari cristalizează pentru toldeauna legătura dintre tineret și Biserică: „De m'aș naște de 100 de ori, tot lângă Biserică strămoșească aș rămânea și ei i-aș sluji“.

În multe privințe conștiința societății contemporane și mai ales cea a tineretului se află în situațiuni similare cu cea a lui Șaguna din tinerețe. Lumea trăiește în timpul marilor decizii. Celuice ancorează în adâncul problemelor, cari frământă conștiința omenească a acestui veac, nu-i va fi greu, să descrie din această avalanșă de sbuciumări sfârșitul unei epoci și ivirea unor noi forme, în cari să se încadreze o lume nouă, al cărei centru nu mai stă în materie, ci în legătură intimă cu izvorul autentic al vieții, cu Dumnezeu.

¹ Lucrare citită în sedința festivă din 29 Noembrie 1933, în memoria mitropolitului Andrei Șaguna, patronul societății de lectură a studenților.

Gândirii și conștiinței omului contemporan i-a fost dat să treacă printr'o eclipsă. Un hiatus era între om și Dumnezeu și în acest hiatus, întrebunțând luminița slabă a rațiunii lui, a încercat să mai imite odată pe proverbialul Diogene, cu lumina lui din întunec.

În cercetarea lui a ajuns să sondeze și să guste din amăgirile lui proprii și să scoboare ființa lui până la compromisul cu întunecul și beznă, în care orbecăia. Astfel, deplasat de izvorul inițial al vieții, omul contemporan a devenit corabia lăsaă în seama valurilor și furtunilor celor mai groaznice.

Ca o consecință a acestora, el și-a pierdut traectoria care-i indica sensul vieții lui spre „excelsior” și deplasat dela drumul pe care înțelepciunea romană l-a numit de aur, el a bătătorit extremele cu întreg amarul lor.

Și, într'adevăr, fluctuațiunea vieții morale a omului modern a parcurs drumul unei cumplite sinusoidale, iar echilibrul din toate preocupările lui devenise cel labil.

Astfel atomizată și sfârtică din toate părțile de cele mai polimorfe concepții, această conștiință caută să se integreze iar în ierarhia veridică a valorilor și să reia legătura cu Armonizatorul vieții. În fața acestor tentații se află adeseori sufletul tineretului — îndeosebi al celui intelectual, — pentru că aci problemele apar mai clar, mai cu intensitate și cu repercursiuni mai adânci, e locul unde se polarizează cele mai contrare concepții, teatrul unde își dispută întâietatea materia cu robia ei și spiritul cu libertatea lui, moartea cu viața.

„Creștinismul și ateismul sunt cele două alternative, care solicită psihologia sbuciumată a generației tinere”.¹ Răspântia, la care se află în acest „sfârșit de epocă” omenirea e asemenea sbuciumului sufletesc al tânărului, care vrea să-și verifice întreagă bogăția conștiinței lui și să înceapă viața în linia armonizării cu Dumnezeu. Analogia aceasta își găsește explicația ei naturală.

Sufletul tineretului e seismograful cel mai fin, care înregistrează toate cutremurile sufletului omenesc. În el toate ajung

¹ Gândirea 1933, pag. 65. N. Crainic: Tineret și creștinism.

la maxim. Toate declasările societății omenești își găsesc reper-cusiunile în sensibilitatea tineretului.

Cu referință la timpul nostru: un vânt de „stînga“, de adierea căruia o bună parte a gândirii contemporane s'a lăsat purtată, a produs în sufletul tineretului cea mai tenace rezistență și cel mai curajos răspuns în afirmarea principiilor naționaliste și creștine pe cari și le-a însușit organic.

În acest tineret, în acest mugur, care cuprinde în sine toate virtualitățile, gata să fie desfășurate și cristalizate în lumina adevărilor creștine, își pun toate neamurile nădejdea într'un viitor de aur. Dela starea sufletească a tineretului, bună sau rea, atîrnă folosul care-l aduce el neamului.

Pe deoparte comunismul, cu toată puterea tehnicei și civilizației diabolice, vrea să denatureze acest suflet, ca să-și asigure existența. Și, tot pe această conștiință, ciădită pe temelia concepției spiritualiste se reazimă tenacitatea statelor național-creștine. Într'adevăr aceeași conștiință a tineretului e cheia de boltă a înfloririi sau peirii unui neam.

Un învățat și bun omîin zice:

„Adevărata renaștere a unui popor începe cu tinerimea sa; adevărata decadență tot de acolo începe“.¹

Însă, ca mugurul ce se ofilește din lipsa razelor solare, ca energia ce se risipește în vînt, așa sunt puterile spirituale ale tineretului fără coordonarea lor cu principiile creștinismului.

Biserica e armonizatoarea vieții tinerești. Ea cere pe lângă maturitatea intelectuală, coordonată acesteia, maturitatea morală.

Privite superficial lucrurile, s'ar părea că între aceste noțiuni: Biserică și tineret, e o mare discrepanță. Hibrizii urmași ai freudismului, cari văd în noroi adevărata viață, cu sensul ei integral aci, nu încetează să declare că între aceste noțiuni nu există legături interne. Mai mult chiar, că accentuând pe una suprimă pe cealaltă și viceversa. E adevărat, că au existat epoci când legăturile interne esențiale dintre Biserică și tineret n'au fost atât de strânse, ca acțiunile externe ale tineretului să fie într'adevăr creștine. Și timpul nostru, cu promiscuitatea lui, ar putea să susțină acest fapt. Dar în profunzimea lor, aceste noțiuni sunt în cea mai strînsă legătură. Biserica și

¹ S. Mehedinți: Către noua generație, pag. 1.

tinereții sunt două puteri dinamice, două forțe de regenerare a societății.

Legătura dintre ele nu poate fi ruptă, oricâtă depărtare ar exista la suprafață. Sufletul tinereții nu e străin de chemările veșniciei, și nici Biserica nu cere suprimarea naturii tinerești. Ea nu înjosește, ci înalță pe om. Din bogăția sufletului tinerețului, din pulsațiile care îi nutresc conștiința și simțămintele lui vom înțelege că în fundul acestui suflet nu s'a închis deschi-zătura către cele veșnice. Cu toate crizele și furtunile prin cari trece acest suflet, el rămâne paznicul credincios al focului sacru. Pe lângă toate mobilitățile lui, și „criza de adaptare“, în tinerețe arde încă dorința după armonie, unitate și stabilizare alături de Biserică.¹

Tinerețul e setos de o concepție integrală a vieții, în care să-și salveze sufletul din ruinele ce-l îngrădesc împrejur. El nu e insensibil la chemările mântuitoare.

Acest tinereț, „care n'a avut copilărie“, al cărui cântec de leagăn a fost amestecat cu istorii crude din războiu și tulburat de bubuiul tunului, începe dela sine a-și croi drumul în lumina spiritualismului creștin. Ritmul ce-l urmează tinerețului dela noi, e în linia atașării de Biserică. Părăsit de cele mai multe ori de toți factorii înconjurători, stând la răspântia a două concepții și a două epoci, acest tinereț și-a găsit punctul de orientare în haos în Biserica strămoșilor lui. În ea își găsește izvorul tradiționalismului sănătos. Intre Scylla și Carybdis, printre cari trece, a găsit în principiul spiritualismului creștin, ca și în afirmarea naționalismului, punctul arhimedic al vieții lui. Tinărul român e tinăr creștin; și trebuie să nizuiască să devină o realitate permanentă acest cuvânt creștin. Din acest fond creștin, — oricât de extravagante ar fi unele din ieșirile lui — a fășnit protestul unanim contra zăpăcitei și profanei minți contemporane, care și-a văzut într'un moment dat ridicarea — mai repede într'o sală de teatru decât într'o biserică. Cu devotamentul lor tinerețesc au înlăturat această tentație și ridicând locașul Domnului au declarat că-l vor păzi cu sfințenia cuvenită și-l vor păstra, în inimile lor totdeauna.² Din această

¹ N. Crainic: Gândirea 1933, art. cit. pag. 72.

² Declarațiile studenților ieșeni.

conștiință religioasă a tineretului au ieșit semnificativele cuvinte: „Timpul hărăzit celui Atotputernic trebuie să-i rămână Lui și rugii către El, iar spiritul să nu-i fie răpit, nici chiar de cele mai serioase preocupări de altă natură“.

Biserica pentru acest tineret „e credința noastră strămoșască, cheia de boltă a echilibrului sufletesc al tinerei generații, pilonul de existență și făclia de lumină în viitor, pe care trebuie să o apărăm astfel“.¹ Mărturii în urma cărora cu drept cuvânt putea spune dl N. Crainic: „În tineretul de azi se ivesc toate semnele unei transformări a valorilor“.²

Primirea pe care o face Biserica acestor puteri în creștere este largă. Rezorturile și bogățiile acestui suflet Biserica le canalizează și le cristalizează, desfăcându-le de toate impuritățile. Ea nu suprimă aceste puteri, nu le făgăduiește valoarea lor, ci le transformă, întărindu-le. Spre a vedea cu cât mărește Biserica puterile spirituale ale tineretului, se cuvine să arătăm câteva din manifestările acestui suflet, în raportul lor cu Biserica.

Nimic nu e mai propriu vieții tineretului, ca tocmai dorința de libertate. Sufletul tineretului simte mai intens această libertate, deși de multe ori în mod greșit.

Care-i atitudinea Bisericii față de acest postulat al sufletului? Sufletul e peste tot libertate. Ea nu cuprinde, ca în chingi, această libertate. Biserica a fost în lume sămânța libertății,³ drumul cel mai sigur care duce la libertate și prin libertate la spiritualizare. Hristos a fost sămănătorul libertății celei adevărate. Libertatea e în ipostaza ei cea mai genuină în Biserică; de aci țâșnesc toate puterile adevăratei libertăți. Pentru că libertatea rău înțeleasă se consumă pe ea însăși și ajunge roaba patimei.⁴

Unde e Duhul Domnului acolo e libertate (zice Ap. Pavel). În drum spre Hristos, în Hristos și prin Hristos se dobândește această libertate. Libertatea fiind mobilul tuturor acțiunilor tineretului, îndrumat în lumina principiilor creștine, devine izvorul

¹ Scrisoarea U. N. S. C. R. către centre, cu privire la repausul duminical. Conf. Rev. Teol. 1932.

² Gândirea — 1933. art. cit. pag. 72.

³ Alexandru, Vinei — Misionarul Nr. 9-10, 1933.

⁴ Esprit et liberté, de N. Berdiaeff, pg. 136.

nesecat al avântului și al devotamentului pentru tot ce e bun și frumos. Dar Biserica e înainte de toate viață. Ca să o cunoști trebuie să trăiești în ea. „Vino și vezi“, zice cuvântul sfânt. Numai în contactul intim cu ea, viața își capătă adevărata ei valoare.

Biserica e templul vieții, școala e templul culturii, al cunoștinței. În Biserică se trece dela cunoștințele „cenușii“, cari nu sunt decât umbra vieții — la însași viața. Toate avânturile tinerețului spre nobil, frumos și creație își găsesc plinirea în deplinătatea Bisericii. Orice creațiune e fructul unei bogății spirituale. Insași creația e o contemplare a lui Dumnezeu, a adevărului și a frumosului. Ea e o victorie asupra păcatului.¹ Pentru aceea la baza culturii adevărate stă o concepție religioasă.² Ea e rodul lucrării Duhului Sfânt în sufletul omului. Biserica n'a distrus forțele creatoare din om — ea nu dizolvă puterea de activitate a omului, ci o menține și o întărește.³

Poate fi cineva geniu și în acelaș timp să se poată ruga cu umilință și să-și mărturisească păcatele. Iată pentruce, concluzia oamenilor de înaltă cultură, unde își formează sufletul tinerețul, nu poate fi alta decât următoarea: „Cu cât puterile nouilor telescoape pătrund mai adânc în insondabilele adâncimi stelare, cu cât ochiul viguros al microscopului se înfige mai stăruitor în misterele subtile ale infinitului mic, cu atât pedanta emfază a materialismului semidoct apare mai puerilă, cu atât setea de Dumnezeu se face mai stăruitor simțită“.⁴ Opera care i se încredințează tinerețului, numai prin Biserică se va putea face. Adevărul se revelează în drumul și în viața spiritualismului creștin. De aceea alături de Evanghelia neamului, încredințată acestui tinereț, va trebui să se adauge și Evanghelia mântuirii.

Tot ce e nobil și frumos în acest suflet tinerețesc să se atașeze formulei, ce trebuie trăită: „Hristos, Rege, Națiune“.

¹ *Esprit et liberté*, N. Berdiaeff, pg. 247.

² *Idem*, pg. 246.

³ Creștinism și activism de Berdiaeff, în *Fântâna Darurilor*, 1933, pag. 218 sq.

⁴ „Calendarul“ 25 Iulie 1933.

Dar, ca norii purtați de vânturi, cari acopăr și întunecă seninul cerului, așa dau năvală asupra sufletului tineretului, multe din întunecatele dorinți ale lumii acesteia. Care e rolul Bisericii aci?

Asemenea soarelui, ce risipește norii și luminează transfigurând și inviorând, vine Biserica să însenineze acest suflet, să-l transfigureze și să-l sfințească. Nu dorința sufletului e rea, ci denaturarea ei. Nu autoritatea și încrederea în puterile proprii sunt condamnate, ci nelemeinicia lor. Din aceeaș putere a sufletului izvorește și vișul ca și virtutea. Atât că pe drumul vișului puterile slăbesc și se nimicesc, pe al virtuții, indicat de Biserică, se sublimează.

Puterile omului în sine nu sunt rele, ci întrebuițarea lor e bună sau rea. Cum zice un sfânt părinte: „Nu bucuria e rea, ci bucuria denaturată, sau a te bucura denaturat, iată izvorul vișului”.¹

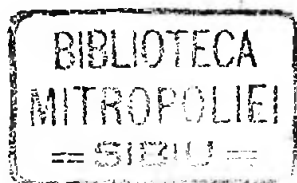
Deasemeni iubirea în sine, această putere a sufletului, își găsește cea mai deplină armonie în Biserică. Creștinismul e prin excelență religia iubirii.

Iubirea adevărată e legată de personalitate și aceasta de vecinicie.² Iubești pe semen, în virtutea iubirii lui Dumnezeu. Dacă în viața tineretului, aceste puteri sunt uneori denaturate, constituind ceea ce în de comun se numește boala suflutească a acelei generații, singură puterea dătătoare de viață a Bisericii, ca un scafandru poate smulge ființa lui din adâncimi și să o înalțe. Opera bisericii în această privință e fermentizarea operei divinului ei întemeietor. Dumnezeu-Fiul s'a făcut om, fără păcat, ca să ridice pe om și să-i sublimeze puterile lui.

Biserica se apropie de sufletul întinat, fără să se întine, ca să-l curățească și să-l aducă la lumină. Încă nu s'a găsit nici o metodă profilactică și terapeutică, afară de Biserică, în stare să salveze sufletul tineretului din boala în care cade adeseori. Singură Biserica, cu comoara Duhului Sfânt, cu în-suși trupul euharistic al lui Isus Hristos din Sf. Taine și cu nespusa cultivare și mângăere ce se revarsă din întreg cultul ei, este în stare să-l tămăduiască. Tainele sunt luminele pline

¹ Maxim Mărluristorul.

² L'esprit de Dostolewski, pag. 148.

de grație, care transformă, iluminează și îndumnezeesc nevăzut puterile tinerețului.¹ Cultul Bisericii ortodoxe e expresia cea mai sublimă a frumosului. El e „cerul pe pământ” (Bulgakoff). Hristofaniile cari se săvârșesc în Biserică, la care se împreună cele cerești cu cele pământești, sunt întruchiparea sublimului. În ortodoxism, mai mult ca ori unde, se realizează această sublimație. Până când biserica protestantă vrea să strângă pe tineri în jurul bisericii celei învățătoare, iar catolicismul prin impuneri externe, — adresându-se unii minții, alții voinții — Biserica ortodoxă se adresează direct sufletului tinerețului în integritatea lui. Ea nu impune, ci farmecă prin sublimul ei.

Iată, deci, că Biserica nu suprimă nimic din forțele creatoare ale tinerețului. Harul dumnezeesc ce se revarsă prin Biserică nu însemnează distrugerea forțelor. Din contră, în har natura divină se împreună cu cea omenească, ridicându-o pe aceasta din urmă.

Biserica e axa vieții tinerețului, meșterul care are puterea de a sculpta în toată plasticitatea, în modul cel mai sublim, tipul nou al tinărului creștin. În ea se dizolvă toate elementele eterogene, cari vin să întunece, la un moment dat, conștiința lui. Biserica e viața și, din străfundurile ei izbucnesc izvoarele vieții. În ea se formează și se căleşte tăria caracterului, din ea se împrăștie generozitatea și devotamentul, în ea se mărește puterile tinerețului și prin ea toate însușirile cari sunt cuprinse în sufletul lui intră în cea mai frumoasă dezvoltare. În ea este temelia noului om, în afară de această temelie nefiind decât haos.

Bisericii îi revine sarcina să risipească toți norii grei ce apasă asupra conștiinței tinerești și să o canalizeze în alvia cea adevărată. Ea dă acestei tinereți sănătatea, candoarea și armonia vieții. De aceea, ritmul mișcării pe tărâmul naționalismului trebuie îngemănat cu pulsația spiritualismului creștin.

La capătul expunerilor noastre, purtați de puterea magică a serbării de azi, gândul nostru străbate timpul și spațiul și se alipește chemării patronului societății noastre. Duhul lui, cel

¹ Misionarul Nr. 9—10 1933, pag. 599: Filinței ortodoxei de E. Gobjilă.

dător de regenerări pe toate tărâmurile umple de admirație sufletele noastre.

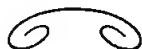
La 60 de ani dela moartea lui Șaguna, gândul lui de a vedea tineretul lângă Biserica strămoșească și-a găsit din nou expresia cuvenită în chemarea rostită de I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae la constituirea „Frăției Ortodoxe”: „Veniți voi tineri... cari ca o sămănătură veselă de primăvară purtați nădej-dile de mâine ale neamului, veniți și vă adăpați sufletele voastre însetate din apa cea vie a idealismului credinții și din Duhul înviorător al lui Hristos, Mântuitorul!”

Această credință a fost stâlpul de foc ce ne-a condus pă-rinții prin pustiitoarele vremi; ea va fi steaua călăuzitoare prin cărările vieții și pentru generația de azi.

La acest popas sfânt cuvântul din urmă ne va fi o mă-rturisire: Legați cu legături ireductibile de Biserica părinților noștri și hrăniți de balsamul ei mântuitor, vom fi slujitorii de-votați ai neamului și credinței noastre strămoșești.

VASILE COMAN
student, anul IV.

Biblioteca Mitropolitană Sibiu

CUPRINSUL

1. Biserica ortodoxă rusească, de Prof. I. Beleuță	5
2. Psihologia în slujba învățământului religios, de Prof. Dr. N. Terchiță	33
3. Date școlare	51
4. Cronica anului	61
5. Societatea academică „Andrei Șaguna”	63
6. Tineretul și Biserica, de stud. V. Coman	69

Biblioteca Mitropolitană Sibiu

